

RAAP-RAPPORT 3838

Plangebied Merodelaan te Oisterwijk te Oisterwijk

Gemeente Oisterwijk

Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Titel: Plangebied Merodelaan te Oisterwijk te Oisterwijk, gemeente Oisterwijk;
archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek

Versie: 28-03-2019

Auteur: Dr. M.P.F. Verhoeven

Projectcode: OIME2

Bestandsnaam: RAAPrap_3838_OIME2_

Autorisatie: Drs. W. De Baere

ISSN: 0925-6229

RAAP

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500

E-mail: raap@raap.nl

Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2019

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Rho adviseurs voor leefruimte heeft RAAP in maart 2019 een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Merodelaan te Oisterwijk te Oisterwijk in de gemeente Oisterwijk.

Het onderzoek vond plaats in het kader van een nieuw bestemmingsplan (de bouw van een vrijstaande woning).

In 2007 heeft er reeds een bureau- en karterend booronderzoek plaatsgevonden ten aanzien van het plangebied, op basis waarvan werd geadviseerd het gebied vrij te geven voor de geplande ontwikkelingen. Omdat dat onderzoek verouderd is voldoet het niet meer aan de huidige eisen ten aanzien van archeologisch beleid. Daarom is er op verzoek van de opdrachtgever een nieuw onderzoek uitgevoerd conform de huidige regels.

Uit het onderzoek blijkt dat de conclusies en aanbeveling uit 2007 van kracht blijven, wat betekent dat het plangebied vanuit archeologisch oogpunt kan worden vrijgegeven voor ontwikkeling.

Inhoud

Samenvatting	3
Inhoud.....	4
1 Inleiding	5
1.1 Kader	5
1.2 Administratieve gegevens.....	7
1.3 Doel- en vraagstelling	7
2 Bureauonderzoek	8
2.1 Methode	8
2.2 Aardkundige situatie	8
2.3 Archeologische gegevens.....	13
2.4 Historische situatie	17
2.5 Huidige situatie	23
2.6 Toekomstige situatie	24
3 Gespecificeerde archeologische verwachting	25
4 Conclusies en advies	27
4.1 Conclusie	27
4.2 Advies	27
4.3 Tot slot.....	27
Literatuur	28
Overzicht van bijlagen	29

1 Inleiding

1.1 Kader

Aanleiding

In opdracht van Rho adviseurs voor leefruimte heeft RAAP in maart 2019 een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Merodelaan te Oisterwijk te Oisterwijk in de gemeente Oisterwijk (figuur 1).

Het onderzoek vond plaats in het kader van een nieuw bestemmingsplan (de bouw van een vrijstaande woning).

In 2007 heeft er reeds een bureau- en karterend booronderzoek plaatsgevonden ten aanzien van het plangebied, op basis waarvan werd geadviseerd het gebied vrij te geven voor de geplande ontwikkelingen (Moonen, 2007: zie bijlage 5). Omdat dat onderzoek verouderd is voldoet het niet meer aan de huidige eisen ten aanzien van archeologisch beleid. Daarom is er op verzoek van de opdrachtgever een nieuw onderzoek uitgevoerd conform de huidige regels. Het oude onderzoek dient als uitgangspunt, en is aangevuld met nieuwe informatie omtrent de gemeentelijke eisen en nieuwe archeologische kennis.

Juridisch en beleidskader

Het uitgangspunt voor dit onderzoek wordt gevormd door het wettelijk en beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De gemeente is de bevoegde overheid die een besluit zal nemen over hoe om te gaan met de eventueel aanwezige archeologische waarden.

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Oisterwijk ligt het plangebied in een zone met een hoge archeologische verwachting (waarde archeologie 4). Het beleid voor deze zone schrijft voor dat er bij bodemingrepen groter dan 1000 m² en dieper dan 50 cm -mv een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Deze voorschriften zijn verankerd in het bestemmingsplan buitengebied, 2017. De omvang van de bodemingrepen bedraagt 1695 m² en is daarmee groter dan de vrijstellingsgrens. Een archeologische onderbouwing met betrekking tot de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden is daarom verplicht conform het vigerend beleid.

Er wordt echter op gewezen dat in het bestemmingsplan buitengebied (zie bijlage 3) er voor het plangebied geen sprake is van een archeologische waarde, maar wel van een cultuurhistorische waarde.

Kwaliteitsborging

De werkzaamheden zijn uitgevoerd onder certificaat BRL4000, conform artikel 5.4 van de Erfgoedwet. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), is door de minister aangewezen als norm.

RAAP is gecertificeerd voor de protocollen 4001 Programma van Eisen, 4002 Bureauonderzoek, 4003 Inventariserend veldonderzoek (landbodems), onderdelen proefsleuven en overig, 4004 Opgraven (landbodems) en 4006 Specialistisch onderzoek.

Zie bijlage 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

Figuur 1. Aanduiding plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).

1.2 Administratieve gegevens

Type onderzoek	Bureauonderzoek
Opdrachtgever	Rho adviseurs voor leefruimte
Bevoegde overheid	Gemeente Oisterwijk
Plaats	Oisterwijk
Gemeente	Oisterwijk
Provincie	Noord-Brabant
Centrumcoördinaten (X/Y)	141787/398181
Toponiem	Merodelaan
Oppervlakte plangebied	1695 m ²
Afbakening onderzoeksgebied	Tijdens onderhavig onderzoek is het plangebied inclusief een zone van 500 m rondom het plangebied onderzocht.
Onderzoeksperiode	eind maart 2019
Uitvoerder	RAAP Zuid
Projectleider	Dr. M.P.F. Verhoeven
RAAP-projectcode	OIME2
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer	4683820100
Beheer en plaats documentatie	RAAP regio Zuid te Weert

Tabel 1. Administratieve gegevens.

1.3 Doel- en vraagstelling

De doelstelling van het archeologisch vooronderzoek is het vaststellen van de archeologische waarde van het terrein, dan wel de archeologische vindplaats. Daartoe wordt informatie verzameld over bekende en verwachte archeologische resten teneinde een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Hiertoe is een aantal onderzoeksvragen geformuleerd:

- Hoe ziet de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?
- Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen in en rond het plangebied zijn reeds bekend?
- Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?
- Wat is de gespecificeerde verwachting ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied? En wat zijn hiervan de prospectiekenmerken?

Algemeen

- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?
- Op welke wijze kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?
- Met de inzet van welke zoekmethoden kunnen de verwachte archeologische resten systematisch opgespoord worden (zoeksleuven, booronderzoek, veldkartering, geofysisch etc.)?

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek dient ervoor om - op basis van verschillende bronnen - inzicht te krijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en de sporen die het menselijk gebruik in de loop van de tijd heeft achtergelaten. Met behulp van deze gegevens wordt een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld.

Naast de conform de KNA verplichte bronnen is door de gebiedsexperts van RAAP een beredeneerde keuze gemaakt uit betrouwbare bronnen die voor de archeologische verwachting relevante informatie bevatten (zie bijlage 2 voor de motivering). Daarvoor is gebruik gemaakt van de landelijk en voor RAAP digitaal beschikbare archieven. Voor de beschrijving van de historische situatie is gebruik gemaakt van hiervoor relevante informatiedragers. Voor de actuele metadata van de verzamelde gegevens (gemeente, plaats, etc.) wordt verwezen naar het van toepassing zijnde data-archief.

2.2 Aardkundige situatie

Het plangebied maakt deel uit van het Limburgs-Brabants dekzandgebied (Formatie van Boxtel: Weerts, e.a., 2006). Dit dekzandgebied wordt gekenmerkt door eolische gevormde terreindelen die doorsneden worden door beekdalen.

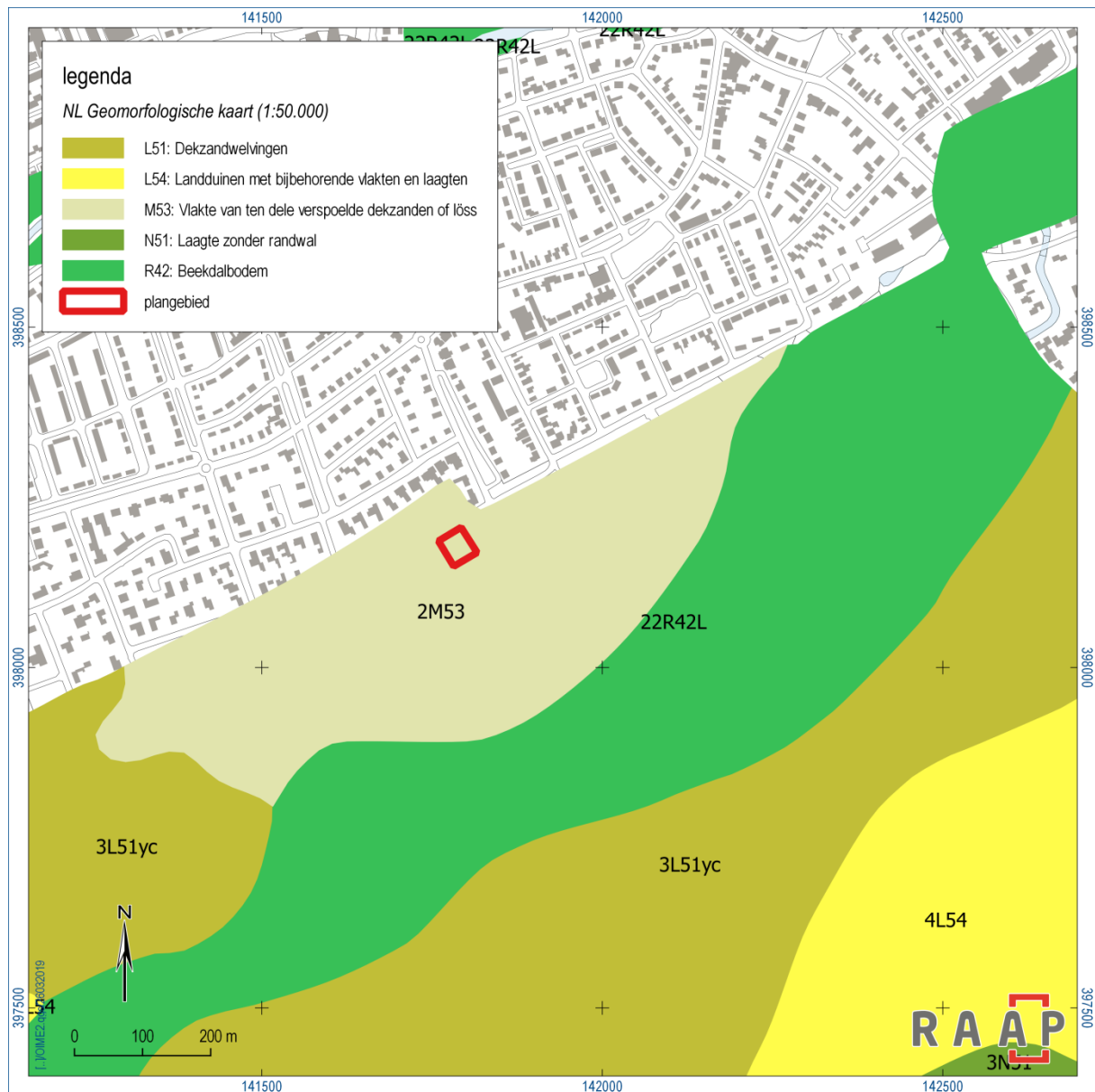
Zowel de dekzandafzettingen als de beekdalen zijn voornamelijk gevormd in het laatste glaciaal (ijstijd: Weichselien: ca. 120.000 tot 10.000 jaar geleden). Tijdens het Weichselien traden diverse klimaatswisselingen op. Terwijl in het Vroeg Glaciaal het klimaat relatief koud maar nog betrekkelijk vochtig was, kenden vooral het Pleniglaciaal en het Laat Glaciaal een zeer koud en droog klimaat. In het schaars begroeide landschap kreeg de wind gemakkelijk vat op de ondergrond. Hierdoor werden grote hoeveelheden zand verplaatst die de oudere (rivier)afzettingen afdekken en het oorspronkelijke reliëf maskeren. Dit dekzandpakket beslaat een groot gedeelte van Noord-Brabant en vormt de basis van het huidige landschap (Berendsen, 2000). De dikte van het dekzand kan sterk variëren, hetgeen heeft geleid tot reliëfverschillen.

Op de geomorfologische kaart staat het gebied aangeduid als 'vlakte van ten dele verspoelde dekzanden' (Stiboka/RGD, 1977: code 2M53): zie figuur 2. Deze vlakte wordt aan de noordkant begrenst door het beekdal van de Voorste Stroom (code 22R42) en aan de zuidkant door het beekdal van de Achterste Stroom (code 22R42). Rondom het beekdal bevinden zich dekzandwelingen (3L51). De afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde oppervlaktewater (de Achterste Stroom) is circa 325 m.

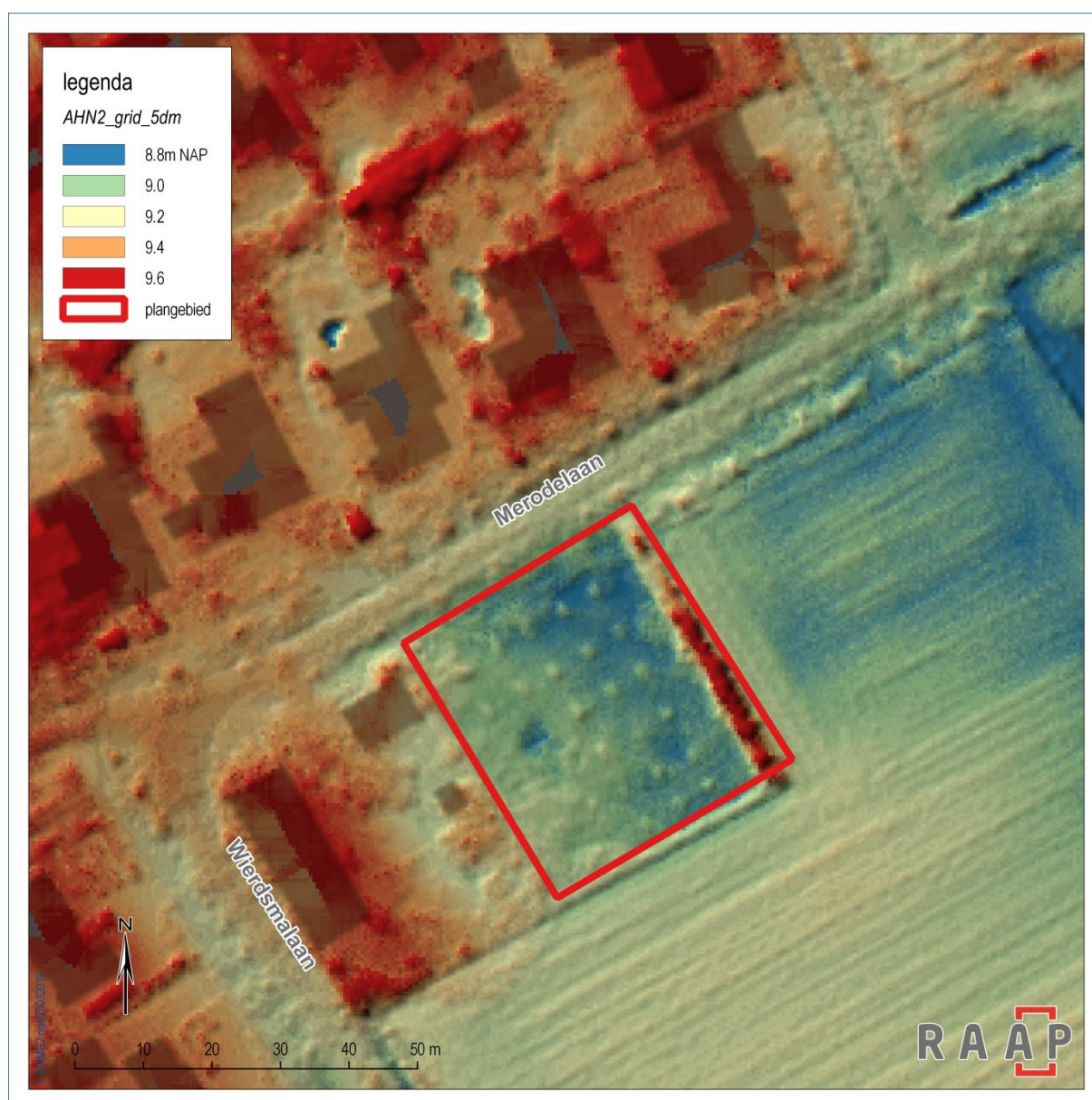
Gedurende het Holoceen (10.000 jaar geleden tot heden) hebben zich in het dekzand (afhankelijk van textuur, grondwatertrap en grondgebruik) verschillende bodemtypen ontwikkeld. In de relatief goed ontwaterde dekzandafzettingen hebben zich veelal podzolen ontwikkeld. Podzolgronden zijn gronden waarin een inspoelingshorizont (B-horizont) voorkomt. In water oplosbare stoffen (zoals organische stof, ijzer en aluminium) kunnen naar beneden worden verplaatst en onder bepaalde omstandigheden in een inspoelingshorizont (B-horizont) worden afgezet. Naargelang de aard van de organische stof in de B-horizont worden de podzolgronden verder onderverdeeld.

Volgens de bodemkaart bestaat de bodem in het plangebied uit een hoge zwarte enkeerdgrond, lemig fijn zand met grondwatertrap VI (Stiboka, 1985: code zEZ23): zie figuur 3. De hoge enkeerdgronden liggen veelal in goed ontwaterde gebieden rondom de oudste bewoningskernen. Het betreft de oudste akkergronden (essen of escomplexen) die vaak al vanaf de Late Middeleeuwen (ca. 1300 na Chr.) werden bemest met mest uit de potstal. Deze mest bestond uit een mengsel van dierlijke uitwerpselen, (heide- of bos-) plaggen en huishoudelijk afval. Als gevolg van eeuwenlange intensieve bemesting hebben veel podzolgronden een dikke humushoudende bovenlaag (enkeerdgronden) gekregen. De dikte van deze zogenaamde 'esdekken' varieert in het algemeen van circa 0,5 tot meer dan 1,0 m. Een deel van het oorspronkelijke podzolprofiel is opgenomen in het esdek ('onthoofd podzolprofiel'). Bovendien is door de ophoging met het plaggenmest het landschap veelal 'vervlakt', waardoor de precieze aard van het oorspronkelijk reliëf gemaskeerd is.

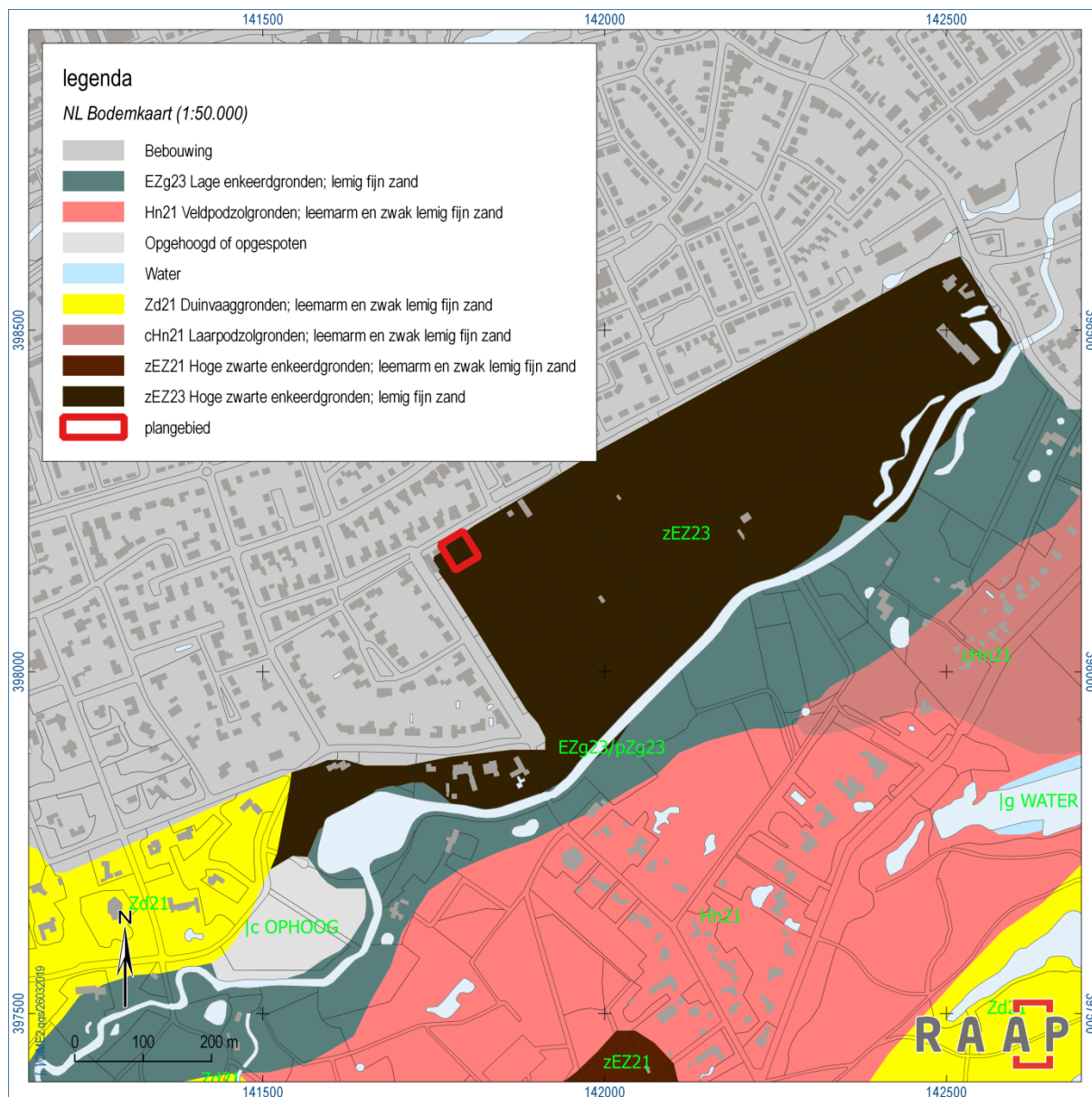
Uit het booronderzoek uit 2007 (Moonen, 2007) is gebleken dat de bodem in het plangebied bestaat uit een bouwvoor met daaronder een verstoorde laag en daaronder het al dan niet door bodemvorming beïnvloede moedermateriaal. De bouwvoor is donkergrijsbruin en wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van puin en glas. De dikte van de verstoorde laag varieert tussen de 10 en 40 cm. De laag heeft geen homogene kleur en bevat puindeeltjes. In de boringen 1, 2 en 3 is direct onder de verstoorde laag de C-horizont aangetroffen; in boring 4 is een BC-horizont aangetroffen. Het al dan niet door bodemvorming beïnvloede moedermateriaal bestaat uit matig siltig, matig fijn zand; tussen de matig fijne zandkorrels bevinden zich kleine grindjes die duiden op verspoeling. Dit komt overeen met hetgeen verwacht werd op basis van de geomorfologische kaart (verspoeld dekzand). In tegenstelling tot hetgeen verwacht werd op basis van de bodemkaart is in het plangebied geen esdek aanwezig. Voor een uitgebreide beschrijving van de bodemprofielen wordt verwezen naar bijlage 4.

Figuur 2. Geomorfologische context.

Figuur 3. Reliëf.

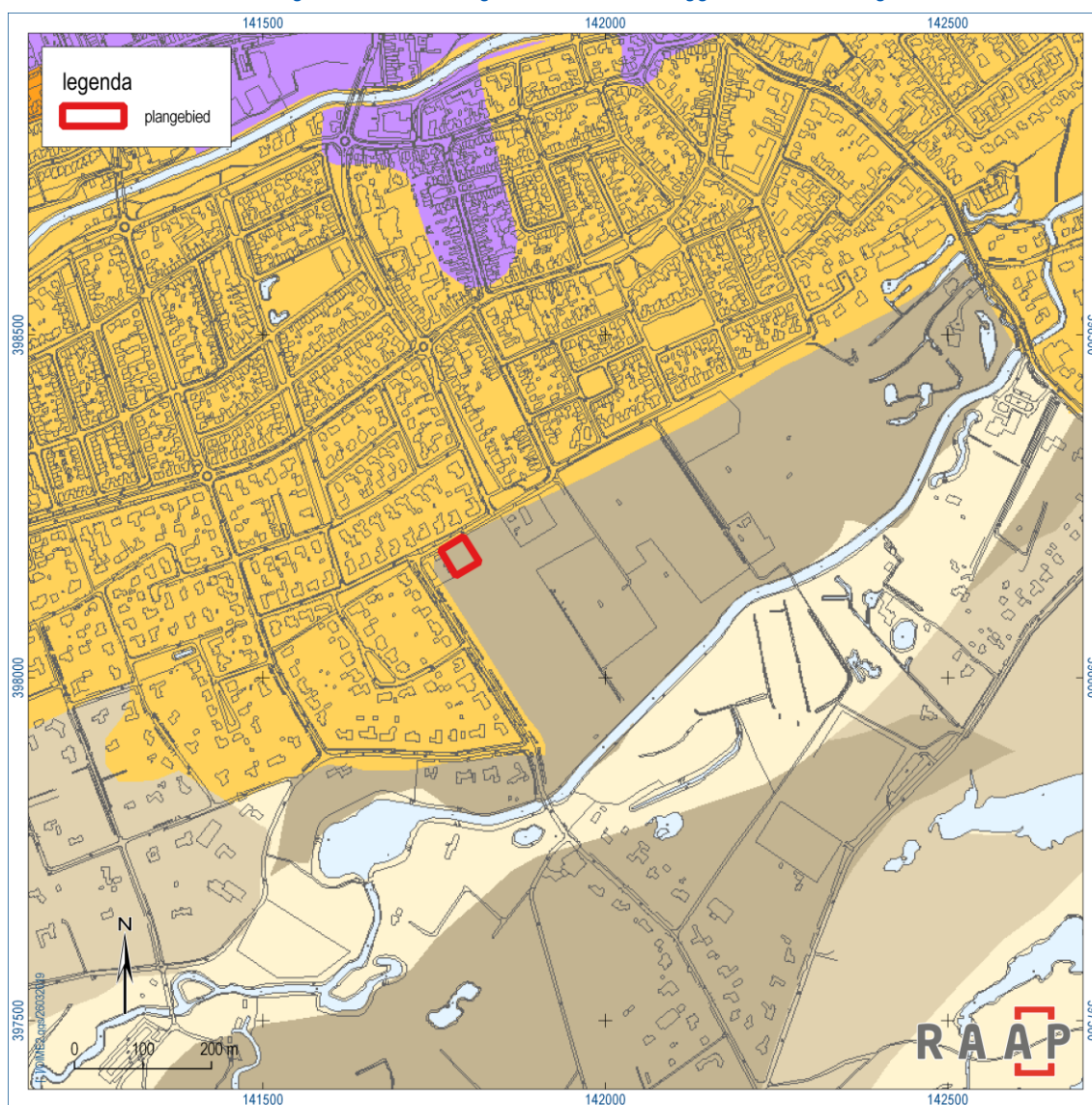
Figuur 4. Bodem.

2.3 Archeologische gegevens

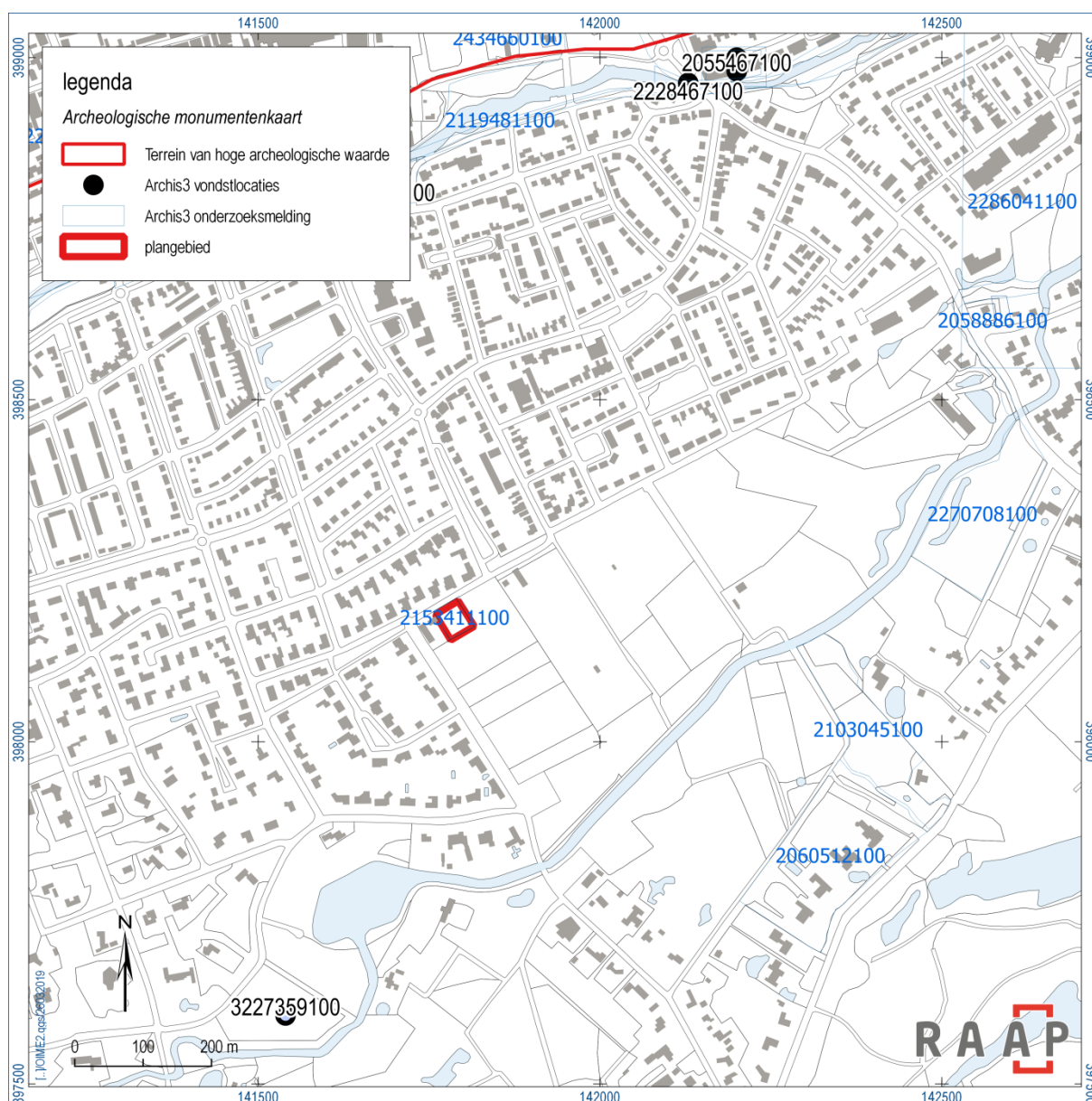
Gemeentelijk archeologiebeleid

Bestemmingsplan	Oisterwijk Buitengebied, 2017 Artikel 4 Agrarisch met waarden - Landschap, natuur en cultuurhistorie - 1
Gemeentelijke archeologische verwachtingskaart	hoge verwachting
Gemeentelijke archeologische beleidskaart	waarde archeologie 4: onderzoek nodig bij ingrepen groter dan 1000 m ² en dieper dan 50 cm: zie figuur 5

Tabel 2. Overzicht van het geldende archeologiebeleid en achterliggende verwachtingskaart.

Figuur 5. Archeologische beleidskaart. Bron: gemeente Oisterwijk, z.d. Paars: waarde archeologie 1, oranje: waarde archeologie 3, bruin: waarde archeologie, lichtbruin: waarde archeologie 5, lichtbeige: lage archeologische verwachting.

Figuur 6. Archeologische monumenten, vindplaatsen en onderzoeken. Bron: Archis.

In het plangebied of de directe omgeving ervan zijn geen archeologische vindplaatsen bekend. Ook verder weg van het plangebied zijn er relatief weinig vindplaatsen: zie tabel 3 en figuur 6. De meest nabije vindplaats (ca. 500 m naar het zuidwesten) betreft nr. 3227359100; een losse vondst van een mantelsluiting uit de Late Nieuwe tijd. Ongeveer een kilometer naar het noorden bevindt zich de oude stadskern van Oisterwijk (die teruggaat tot 1212), die als archeologisch monument is gewaardeerd (terrein van hoge archeologische waarde).

Voor de volledigheid en om een indruk te geven van de lokale archeologie, worden onder de tabel de meest belangwekkende vindplaatsen en onderzoeken beschreven. Vanwege de relatief grote afstand tot het plangebied is de relevantie van de vindplaatsen voor het plangebied onbekend.

Monument	Complex	Datering	Opmerking	Literatuur
16812	oude stadskern Oisterwijk	Late Middeleeuwen-Nieuwe tijd	vanaf 1212	–
Vindplaats			–	
2055467100	versterking	Late Middeleeuwen-Vroege Nieuwe tijd	70% van gebied verstoord	Dijkstra & Spanjer, 2000
2228467100	versterking	Late Middeleeuwen-Vroege Nieuwe tijd	–	Sprengers, 2009
3227359100	onbekend	Late Nieuwe tijd	1x mantelsluiting (oog) met een ovalen leeuwenkop, sporen van verguldsel, behorend bij een mantel?	–
Onderzoek			–	
2058886100	nvt	nvt	bureau- en booronderzoek	–
2060512100	nvt	nvt	bureau- en booronderzoek	–
2103045100	nvt	nvt	bureau- en booronderzoek	Ellenkamp, 2005
2119481100	nvt	nvt	bureauonderzoek	Bruineberg & Geraeds, 2006
2153411100	nvt	nvt	bureau- en booronderzoek: onderhavig plangebied	Moonen, 2007
2270708100	nvt	nvt	bureauonderzoek	–

2286041100	nvt	nvt	bureauonderzoek	Keijers, 2007
------------	-----	-----	-----------------	---------------

Tabel 3. Archeologische monumenten, vindplaatsen en onderzoeken. Bron: Archis3.

2055467100

Een opgraving nabij het oude centrum van Oisterwijk heeft uitgewezen dat op de hoek van de Gemullehoekenweg en de Voorste Stroom een omgracht huis heeft gelegen. Door de vele her- en verbouwingsfasen en de recente sloopwerkzaamheden zijn er slechts enkele puzzelstukjes over. Hiermee is gepoogd een reconstructie van de ontwikkeling van het omgrachte huis te maken. Oorspronkelijk bestond deze uit een omgracht terrein met een oppervlakte van ca 15 x 14 meter. De grachten stonden in directe verbinding met de Voorste Stroom, zodat regelmatig het water in de grachten kon worden ververst. Het is niet zeker of er vanaf het begin een voorburcht is geweest. Aan de hand van de gracht tussen de latere hoofd- en voorburcht kan worden vastgesteld dat de oorspronkelijke breedte van de gracht ongeveer 8 meter is geweest. Aan de noordzijde was deze gracht mogelijk wat breder en 10 meter breed. Vermoedelijk heeft de bebouwing toen op een verhoging gelegen, op de grond die vrij kwam bij het uitgraven van de gracht. Van deze bebouwing is niets teruggevonden omdat de funderingen waarschijnlijk zijn verdwenen bij het egaliseren van het terrein voor de er op volgende bewoningsfase in de eerste helft van de 15e eeuw. In deze fase heeft er zeker een hoofdén een voorburcht gelegen. De hoofdburcht had aan het begin van deze fase een afmeting van ongeveer 21 x 19 meter en de voorburcht ca 11 x 18 meter. De grachten werden geleidelijk smaller, de gracht tussen de hoofd- en de voorburcht was ca 7 meter breed. Uit de tweede bewoningsfase zijn alleen gebouwsporen op de voorburcht bewaard gebleven. In de derde bewoningsfase is de gracht tussen de hoofd- en de voorburcht gedempt zodat weinig meer over was van de oorspronkelijke uitleg van het complex (Dijkstra & Spanjer, 2000).

228467100

Tijdens een archeologische begeleiding zijn drie vindplaatsen aangetroffen uit de periode Late Middeleeuwen-Nieuwe tijd. De eerste vindplaats heeft betrekking op het laat-middeleeuwse kasteelterrein Durendaal, gelegen aan de overgang van het Stroomdalpad met de Voorste Stroom. Ter plaatse is een fragment van een kalkstenen sierelement aangetroffen. Dit sierelement behoorde vermoedelijk tot een raamkozijn van één van de (hoofd) gebouwen.

De tweede vindplaats betreft een afvaldump en een vondststrooiing van gebruiksmateriaal (kook- en drankgerei, bouw materiaal en slachtafval) en kan in verband worden gebracht met de stedelijke ontwikkeling van Oisterwijk vanaf het einde van de Late Middeleeuwen. Specifiek bevindt zich ter hoogte van de Gemullehoeken weg en de Voorste Stroom een oude beekovergang.

De derde vindplaats betreft de vondst van een aangepunte eikenhouten paal, hoogstwaarschijnlijk afkomstig van de verdwenen watermolen behorend tot het laat-middeleeuwse (kasteel)domein Ter Borch. Alle vindplaatsen bleken zodanig verstoord door kanalisatiewerkzaamheden, uit gevoerd aan de Voorste Stroom in de jaren 60 van de 20e eeuw, dat archeologisch vervolgonderzoek in het plangebied onnodig wordt geacht. Uitzondering vormt de vermoedelijke locatie van de laat-middeleeuwse watermolen, die tijdens de werkzaamheden is afgedekt met een pakket zand (Sprengers, 2009).

2103045100

Tijdens het veldonderzoek zijn 16 boringen verricht. Hierbij is in de zuidelijke zone een (deels verstoorde) veldpodzolgrond aangetroffen. In het beekdal zijn holocene beekafzettingen en veen

(Formatie van Singraven) aangetroffen die het onderliggende pleistocene zand afdekken. Hoewel geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen is de aanwezigheid van aan het beekdal gerelateerde archeologische vindplaatsen niet uit te sluiten.

Gezien de aanwezigheid van een intact bodemprofiel in het plangebied en het feit dat de gebruikte onderzoeksmethode minder geschikt is voor het opsporen van dergelijke lokale archeologische resten, wordt aanbevolen het plangebied na uitvoering van de geplande werkzaamheden aan een archeologische inspectie te onderwerpen (Ellenkamp, 2005).

2119481100

Op basis van het bureauonderzoek is duidelijk geworden dat langs de Voorste Stroom een aantal terreinen met een hoge archeologische verwachting liggen. Het betreffen aan de natte omgeving gerelateerde locaties met bewoning uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd: kasteel Durendaal, Zwanenhof, de Wijnenbergh en de watermolen bij Ter Borch (een vermoedelijke motteburcht).

Dergelijke bebouwing kan ook elders langs de beek worden verwacht. Aan het einde van de jaren zestig is de loop van de Voorste Stroom tot aan de Gemullehoekenweg echter verlegd. De kans op het aantreffen van dergelijke aan het water gelegen bebouwing is voor het verlegde tracédeel zodoende klein. Het tracédeel ten oosten hiervan is weliswaar gekanaliseerd, maar volgt nog de historische loop. Voor dit deel wordt een middelhoge kans op het aantreffen van aan natte context gerelateerde archeologische waarden verondersteld. Hierbij moet niet alleen gedacht worden aan het aantreffen van mogelijke resten van omgrachte woningen en watermolens (zoals de hierboven genoemde bekende terreinen), maar ook aan voordes of brugrestanten (Bruineberg & Geraeds, 2006)

Bekende archeologische gegevens uit andere bronnen

Op 26-03-2019 is een verzoek gedaan aan de Heemkundekring "De Kleine Meijerij" voor aanvullende gegevens. Wim de Bakker van de heemkundekring heeft gereageerd met de mededeling dat er hen geen historische en archeologische informatie met betrekking tot het plangebied bekend is.

*

Figuur 2. Overzichtskaat archeologische gegevens uit de directe omgeving van het plangebied.

2.4 Historische situatie

Op een kaart uit 1815 is het plangebied gedeeltelijk gelegen in de Reuzel (de Voortste Stroom), maar die plaatsing klopt niet en is veroorzaakt door cartografische onnauwkeurigheden (zie figuur 7). Verder zien we dat het gebied zich op de woeste gronden (heide en bos) buiten Oisterwijk bevindt. Landwegen zijn aangeduid met stippellijnen en vennen als donkere depressies.

Op de kadastrale minuut uit circa 1830 (Oisterwijk, sectie 1, blad 01) wordt het gebied aangeduid als 'De Kleine Heide'. Dit betekent dat het gebied voor de ontginning gemeenschappelijk bezit was (gemeint) en werd gekenmerkt door een heidevegetatie. Op basis hiervan wordt verwacht dat het gebied waarschijnlijk pas in de Nieuwe tijd ontgonnen is (kampontginning). Uit het Kommerboek van Oisterwijk (een belastingregister uit de periode 1636-1652) blijkt dat 'De Kleine Heide' inderdaad pas tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) in particuliere handen is gekomen. Aan het eind van de Tachtigjarige Oorlog verschenen ook de eerste boerderijen in dit gebied (mededeling W. de Bakker).

Vanaf 1626 maakte het plangebied deel uit van een groot perceel dat in gebruik was als huis, schuur, erf en boomgaard. Het perceel was in eigendom van Goossen Embert van der Borch. Tot dit grote

perceel behoorde zowel het huidige erf van de hoeve ten oosten als het erf van de hoeve ten westen van het plangebied. Waarschijnlijk stond de eerste hoeve op de plek waar nu nog de hoeve ten oosten van het plangebied staat. Tussen 1626 en 1653 werd het grote perceel in tweeën gesplitst. Het oostelijk deel krijgt een nieuwe eigenaar en bleef in gebruik als boerenerf inclusief opstal, het westelijk deel (waartoe het plangebied behoort) blijft in gebruik als erf (zonder opstal).

Vanaf 1655 werd het westelijke deel gebruikt door Jan Peter Roeters, die op het perceel een schuur plaatst. Mogelijk dateert het gebint van de schuur ('t schoor) op het terrein van de hoeve ten westen van het plangebied uit 1655. Vanaf 1670 stond op het westelijke deel ook een huis. Mogelijk gaat (een deel van) de huidige hoeve ten westen van het plangebied terug tot 1670. In 1832 is tussen de twee hoeven een gebouw geplaatst dat tot 1861 in gebruik was als huis. Het plangebied overlapt een deel van dit huis (mededeling W. de Bakker, 2007). Volgens de huidige eigenaar van de hoeve ten westen van het plangebied heeft in het plangebied ook een kippenhok gestaan. Dit kippenhok is recentelijk afgebroken. Het is onduidelijk of het kippenhok hetzelfde gebouw betreft als het gebouw dat tussen 1832 en 1861 in gebruik was als huis.

De heer Goossen Embert van den Borch (eerste eigenaar hoeve ten westen van plangebied) kreeg van de Hertog van Brabant toestemming om een klein bruggetje (een schoor) over de Achterste Stroom aan te leggen. Dit bruggetje werd het Goossen-Emmen-Schoor genoemd. Volgens de hertogelijke cijnsboeken moest de heer Goossen Embert van den Borch jaarlijks voor dit recht betalen (mededeling W. de Bakker). Het naambordje op de Schuur van de hoeve ten westen van het plangebied ('t schoor) verwijst nog naar dit bruggetje. De naam Merodelaan kwam pas in 1927 in gebruik. Het verwijst naar enkele eigenaressen (familienaam 'Merode') van 'kasteel' Durendaal dat aan de westzijde van Oisterwijk gelegen moet hebben (mededeling W. de Bakker).

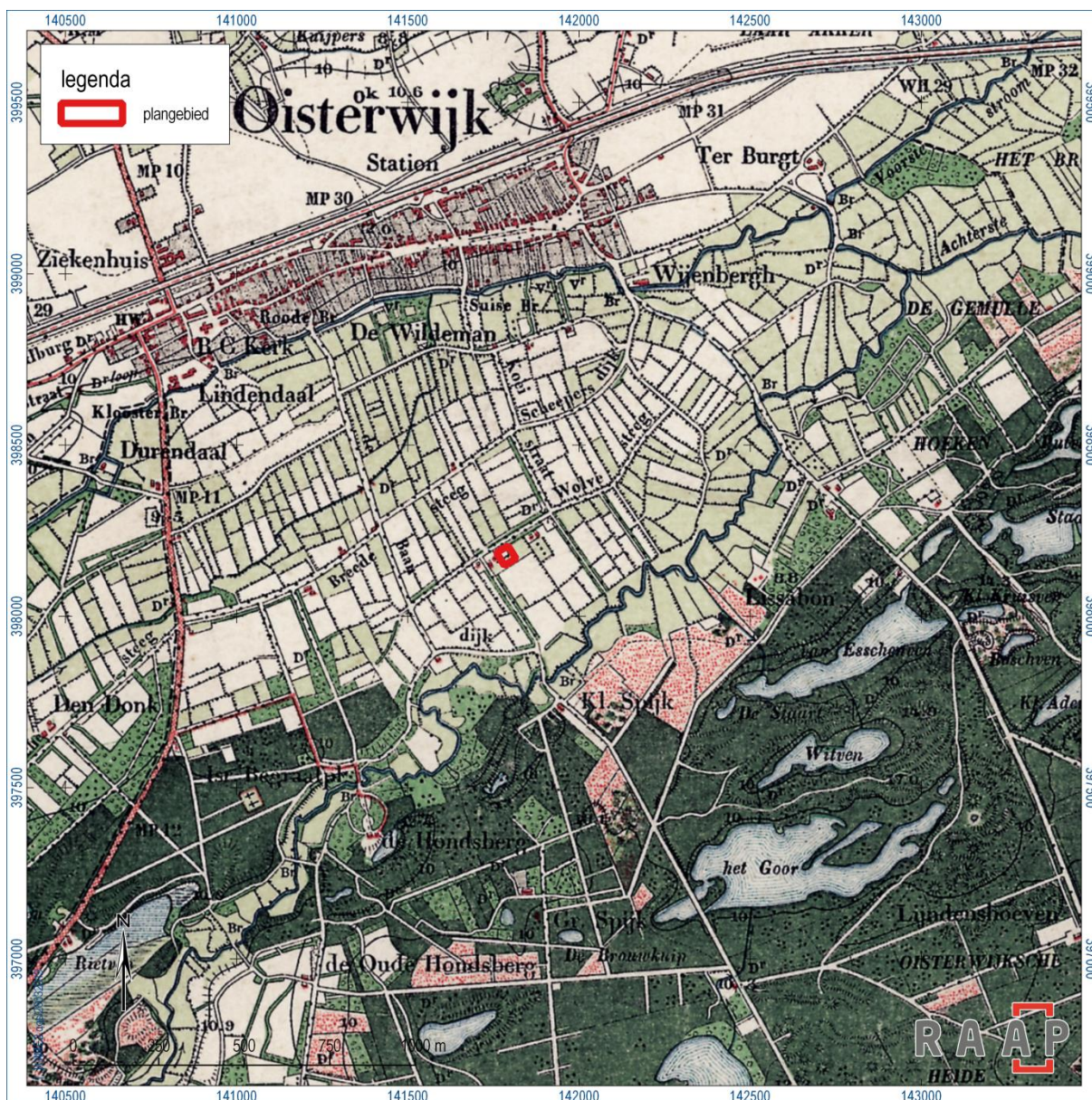
Vanaf ca. 1900 werd de directe omgeving van het plangebied gekenmerkt door een aantal verspreid liggende hoeven met daaromheen akkerland en grasland. De meeste akkers lagen aan de huidige Merodelaan. Richting de beken domineerden vooral de graslanden (ROBAS Producties, 1989). Ten zuiden van de Achterste stroom is het bos en heidegebied tot op de dag van vandaag nog deels intact. De meeste huizen in het gebied verschijnen na 1962 (www.topotijdreis.nl; zie figuren 8, 9 en 10).

Bouwhistorische waarden	Nummer	Aard	Omvang	Diepteligging
Rijksmonumenten	nvt			
Gemeentelijke monumenten	nvt			
MIP-objecten	nvt			
Overige bouwhistorische waarden	nvt			

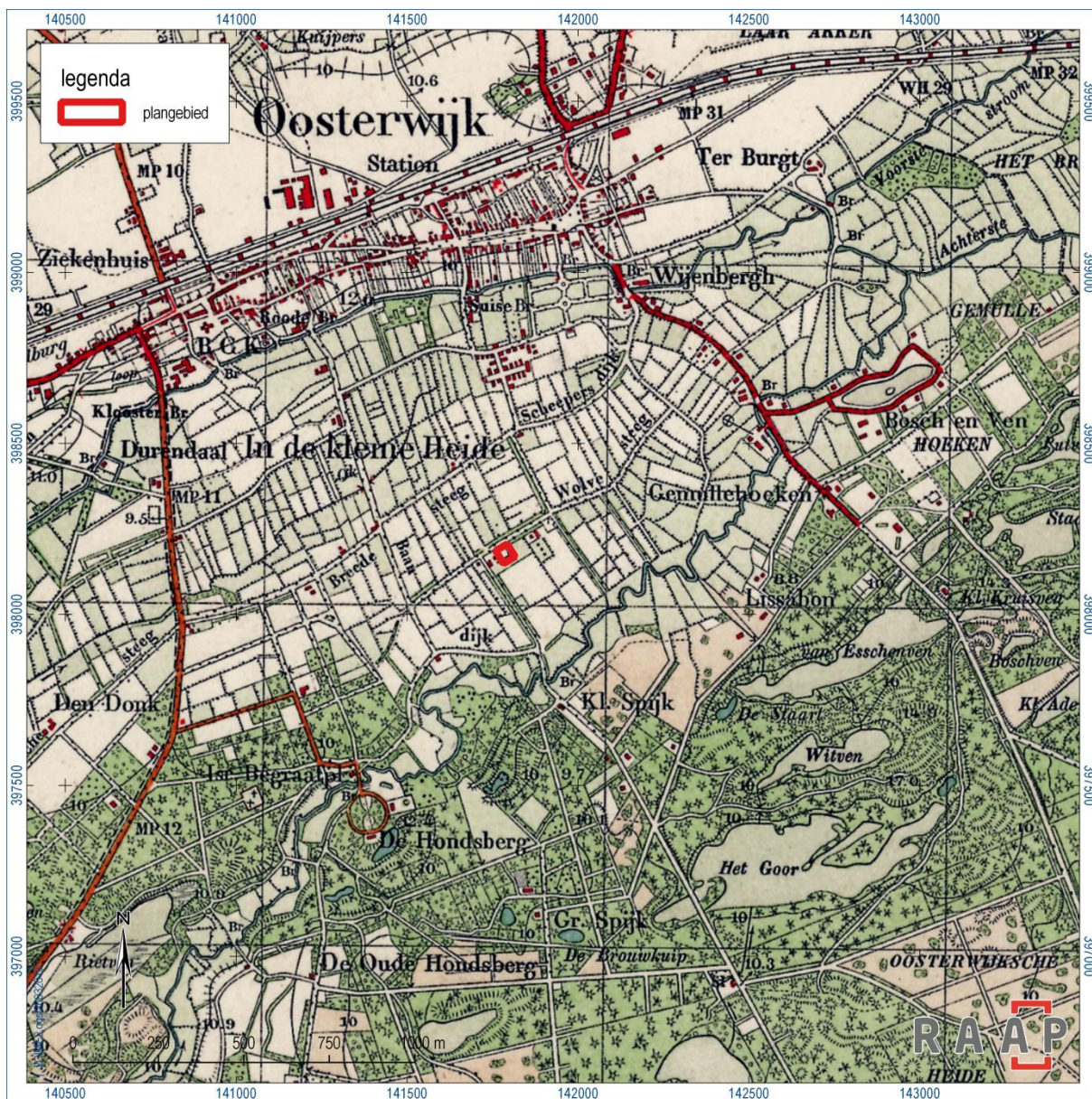
Tabel 4. Overzicht van de in het plangebied aanwezige bouwhistorische waarden.

Figuur 7. Historische context 1815.

Figuur 8. Historische context 1900.

Figuur 9. Historische context 1945.

Figuur 9. Historische context 1990.

2.5 Huidige situatie

Aan de hand van actuele gegevens van recente luchtfoto's, Google Street View, locatiebezoek en navraag bij de opdrachtgever zijn de onderstaande zaken over de huidige situatie te melden.

Huidig grondgebruik	boomgaard: zie figuur 11
Hoogteligging maaiveld	ca. 9,15 m + NAP
Grondwatertrap of -stand	VI
Milieutechnische condities	onbekend
Aanwezige constructies (funderingen, kelders e.d.)	geen
Locatie en diepte van kabels/leidingen	nvt

Tabel 5. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.

Figuur 7. Luchtfoto.

2.6 Toekomstige situatie

Uit navraag bij de opdrachtgever is het volgende gebleken over de toekomstige situatie:

Aard	bouw vrijstaande woning
Omvang en diepte	nog onbekend
Invloed op maaiveld en grondwater	negatief op maaiveld, geen invloed op grondwater
Toekomstig gebruik	vrijstaande woning
Toekomstige gebruiker	particulier

Tabel 2. De toekomstige situatie.

3 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van de tijdens het bureauonderzoek verzamelde gegevens is een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. Deze geeft inzicht in de aard en de ouderdom (inclusief omvang en uiterlijke kenmerken), (diepte)ligging, en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische resten. Omdat het veldonderzoek uit 2007 uitsluitend heeft gegeven over de aanwezigheid van een archeologische vindplaats, wordt het theoretische verwachtingsmodel bijgesteld aan de hand van de resultaten van het veldonderzoek.

Aard en ouderdom

Het verspreidingspatroon van archeologische vindplaatsen is voor een groot deel gerelateerd aan de fysieke eisen die de mens stelde aan de leef- en woonomgeving. Het meest markant zijn de verschillen tussen jager-verzamelaars enerzijds en landbouwers anderzijds.

Jager-verzamelaars

In de steentijd (paleolithicum t/m neolithicum) leefden de mensen voornamelijk van de jacht, visvangst en het verzamelen van eetbare planten en vruchten. Deze zogenaamde jager-verzamelaars trokken door het landschap en verbleven alleen tijdelijk op een plek. Uit een ruimtelijke analyse blijkt dat hun kampementen in vrijwel alle gevallen waren gesitueerd op de overgang van nat naar droog. Nabij dergelijke gradiëntzones waren namelijk de meeste voedselbronnen voorhanden en was (drink)water bereikbaar.

Aangezien het plangebied 125 m van de grens tussen grondwatertrap VI en III (een zgn. nat-droog gradiënt waar op korte afstand water en een grote verscheidenheid aan planten en dieren voorhanden zijn) ligt, geldt voor het plangebied een middelhoge tot hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen (kampementen) van jager-verzamelaars (Paleolithicum t/m Neolithicum).

Landbouwers

Met de introductie van de landbouw (vanaf het neolithicum) werd de mate waarin gronden geschikt waren om te beakkeren een steeds belangrijker factor in de locatiekeuze van de mensen. De eerste akkergronden werden aangelegd op de van nature vruchtbaarste gronden. Bovendien moesten de gronden goed ontwaterd zijn.

Aangezien het plangebied pas in de 17e eeuw ontgonnen is (hetgeen betekent dat het gebied niet tot de beste landbouwgronden behoort) en uit de directe omgeving geen archeologische vindplaatsen van landbouwers bekend zijn, geldt er voor het plangebied een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen (nederzettingsterreinen) van landbouwers (Neolithicum t/m Late Middeleeuwen).

Diepteligging en conservering

Eventueel aanwezige archeologische resten worden aan de basis van het esdek of de bouwvoor verwacht.

Als gevolg van de goede ontwatering wordt verwacht dat alleen anorganisch materiaal en verbrand organisch materiaal bewaard is gebleven.

Bijstelling

Tijdens het veldwerk (karterend booronderzoek) zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Aangezien de ontginningsgeschiedenis van het plangebied tot in detail bekend is en tijdens het veldwerk geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen, wordt niet verwacht dat al gevolg van de geplande bouwwerkzaamheden waardevolle archeologische resten verstoord zullen worden.

4 Conclusies en advies

4.1 Conclusie

Het plangebied ligt op een hoger gelegen, redelijk goed ontwaterde rug die aan de zuidkant grenst aan het beekdal van de Achterste Stroom en aan de noordkant grenst aan de Voorste Stroom. Op deze rug zijn tot op heden geen archeologische resten aangetroffen. In de tijd dat ten noorden van de Voorste Stroom de eerste gronden werden ontgonnen, bleef het gebied rondom onderhavig plangebied onontgonnen. Het gebied werd wel gebruikt. Er werd waarschijnlijk onder andere hout gehaald, plaggen gestoken voor in de potstal en vee geweid. Als gevolg hiervan is de oorspronkelijke bosvegetatie uiteindelijk gedegenereerd tot een heidevegetatie. Het gebied wordt ook wel 'De Kleine Heide' genoemd. 'De Grote Heide' ligt ten zuiden van de Achterste Stroom. Vanaf het begin van de 17e eeuw is De Kleine Heide ontgonnen. Het plangebied maakte deel uit van een groot perceel dat in gebruik was als boerenerf met opstallen. In het plangebied zelf stond geen gebouw. Vanaf 1832 stond in het plangebied zelf een gebouw (dit gebouw was tot 1861 bewoond). In het plangebied heeft ook een kippenhok gestaan; onduidelijk is of dit kippenhok het zelfde gebouw betreft als het voormalige woonhuis.

Tijdens het veldwerk zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Aangezien de ontginningsgeschiedenis van het plangebied tot in detail bekend is en tijdens het veldwerk geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen, wordt niet verwacht dat al gevolg van de geplande bouwwerkzaamheden archeologische resten verstoord zullen worden.

4.2 Advies

Vanwege het naar hoge waarschijnlijkheid ontbreken van archeologische resten in het plangebied wordt geadviseerd het plangebied vrij te geven voor de geplande woningbouw.

4.3 Tot slot

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Oisterwijk, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

Literatuur

- Berendsen, H.J.A., 2000. Landschappelijk Nederland. Van Gorcum, Assen.
- Brinkkemper, O., e.a. (redactie), 1998. Handboek ROB-specificaties. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Bruineberg, M.M., & J.J.G. Geraeds, 2006. Archeologisch bureauonderzoek Voorste Stroom. Herinrichting Voorste Stroom, gemeente Oisterwijk. Grontmij Archeologische Rapporten 275. Grontmij. Roermond.
- Dijkstra, J & M. Spanjer, 2000. Oisterwijk de Weijenbergh. ADC Rapport 58. ADC, Bunschoten.
- Ellenkamp, R, 2005. Plangebied Lissabon, gemeente Oisterwijk. Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek. RAAP-notitie 1451. RAAP, Weesp.
- Gemeente Oisterwijk, z.d. Beleidsplan archeologie.
- Moonen, B., 2007. Plangebied Merodelaan te Oisterwijk, gemeente Oisterwijk; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (karterende fase). RAAP-notitie 2170. RAAP, Weesp.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- ROBAS Producties, 1989. Historische Atlas Noord-Brabant, schaal 1:25000. ROBAS Producties, Den IJp.
- SIKB, 2016. Beoordelingsrichtlijn Archeologie. BRL SIKB 4000. SIKB, Gouda.
- Sprengers, N., 2009. Herinrichting Voorste Stroom, gemeente Oisterwijk: archeologische begeleiding van de graafwerkzaamheden. RAAP-rapport 1915. RAAP, Weesp.
- Stiboka, 1985. Bodemkaart van Nederland, schaal 1: 50.000. Toelichting bij het kaartblad 50 Oost Tilburg en 51 West Eindhoven. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Stiboka/RGD, 1977. Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 51 Eindhoven. Staring Centrum/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.
- Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen, M. Verbruggen, 2012. Leidraad inventariserend veldonderzoek: deel: karterend booronderzoek, versie 2.0. SIKB, Gouda.
- Weerts, H., J. Schokker, K. Rijdsdijk & C. Laban, 2006. Geologische overzichtskaart van Nederland. TNO Bouw en Ondergrond, Utrecht.
- Koomen, A.J.M. & G.J. Maas, 2004. Geomorfologische kaart Nederland (GKN). Achtergronddocument bij het landsdekkende digitale bestand. Alterra-rapport 1039, Wageningen.

Overzicht van Bijlagen

Bijlage 1. Tijdschaal.

Bijlage 2. Geraadpleegde bronnen.

Bijlage 3. Bestemmingsplan.

Bijlage 4. Boringen.

Bijlage 5. Rapport uit 2007.

Bijlage 1. Tijdschaal

Geologische perioden				Archeologische perioden			
Tijd vak	Chronozone		Datering	Tijdperk			Datering
Holoceen	Laat Subatlanticum		1150 na Chr. 0 450 voor Chr. 3700 7300 8700 9700	Recente tijd			1945
				Nieuwe tijd	C	1850	
	B	1650					
	A	1500					
	Vroeg Subatlanticum			Laat B	1250		
					Laat A	1050	
				Vroeg	D: Ottoonse tijd	900	
					C: Karolingische tijd	725	
					B: Merovingisch tijd	525	
					A: Volksverhuizingstijd	450	
	Romeinse tijd	Laat		270			
		Midden		70 na Chr.			
		Vroeg		15 voor Chr.			
Pleistoceen	Subboreaal		450 voor Chr. 3700 7300 8700 9700	IJzertijd	Laat	250	
					Midden	500	
					Vroeg	800	
	Atlantium			Bronstijd	Laat	1100	
					Midden	1800	
					Vroeg	2000	
	Boreaal			Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850	
					Midden	4200	
					Vroeg	4900/5300	
	Preboreaal			Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450	
					Midden	8840	
					Vroeg	9700	
	Weichselien	Laat Glaciaal		Late Dryas	11.050		
Allerød			11.500				
Vroege Dryas			12.000				
Bølling			12.500				
Vroegste Dryas			13.500				
Midden Glaciaal							
		Denekamp	30.500				
		Hengelo	60.000				
		Moershoofd	71.000				
		Odderade					
Vroeg Glaciaal		Brørup					
			114.000				
		Eemien	128.000				
		Saalien II	238.000				
		Oostermeer	241.000				
		Saalien I	322.000				
		Belvédère/Holsteinien	338.000				
Glaciaal x	384.000						
Holsteinien	418.000						
Elsterien	463.000						
			482.000				
Prehistorie	Paleolithicum (Oude Steentijd)		Laat		12.500		
						Jong B	16.000
						Jong A	35.000
			Midden		250.000		
						Oud	

Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen

LS03 en LS04, motivatie voor de keuze van de geraadpleegde bronnen (+ indien van toepassing)

Bron	Geraadpleegd en afgebeeld/beschreven	Geraadpleegd, niet afgebeeld	Niet beschikbaar voor dit plan-/onderzoeksgebied	Bevat geen (nieuwe) relevante informatie	Opmerking
Bodemkaart van NL	x				
Geologische kaart van NL		x			
Geomorfologische kaart van NL	x				
Gedetailleerde bodemkaarten			x		
DINO		x			
Gegevens milieukundig bodemonderzoek			x		
Actueel Hoogtebestand Nederland	x				
Lucht- en satellietfoto's	x				
Topografische kaart van Nederland	x				
Oud(st)e kadasterkaarten		x			
Historische kaarten van Nederland	x				
Beeldmateriaal bouwhistorie		x			
Archeologische en cultuurhistorische rapportages		x			
Archieven (RAAP)		x			
Eigenaar en gebruiker		x			
AMK	x				
ARCHIS	x				
CMA		x			
CAA		x			
CHW		x			
Literatuur (arch./aardwet.)		x			
Gebiedsgerichte specialisten		x			
Amateurarcheologen		x			
Gemeentelijke waarden- of verwachtingskaart	x				
Archeologisch depot		x			

Oisterwijk Buitengebied

[Regels](#)

[Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels](#)

[Artikel 4 Agrarisch met waarden - Landschap, natuur en cultuurhistorie - 1](#)

Plan: Oisterwijk Buitengebied

Status: vastgesteld

Plantype: bestemmingsplan

IMRO-idn: NL.IMRO.0824.BPbuitengebied2010-0002

- [Toelichting](#)
- [Regels](#)
- [Begin](#)
- [Vorige](#)
- [Volgende](#)
- [Omhoog](#)

Artikel 4 Agrarisch met waarden - Landschap, natuur en cultuurhistorie - 1

- [4.1 Bestemmingsomschrijving](#)
- [4.2 Bouwregels](#)
- [4.3 Afwijken van de bouwregels](#)
- [4.4 Specifieke gebruiksregels](#)
- [4.5 Afwijken van de gebruiksregels](#)
- [4.6 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden](#)
- [4.7 Wijzigingsregels](#)

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Agrarisch met waarden – Landschap, natuur en cultuurhistorie - 1 aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. de uitoefening van grondgebonden agrarische bedrijven;

- b. behoud, versterking en ontwikkeling van aanwezige landschaps-, natuur en cultuurhistorische waarden;

en tevens voor:

- c. ter plaatse van de aanduiding 'aquacultuur': aquacultuur;
- d. ter plaatse van de aanduiding 'ecologische verbindingszone': een zoekgebied voor een ecologische verbindingszone;
- e. ter plaatse van de aanduiding 'intensieve veehouderij': intensieve veehouderij als hoofdtak;
- f. ter plaatse van de aanduiding 'modelvliegtuigbaan': een modelvliegtuigbaan;
- g. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - neventak intensieve veehouderij': intensieve veehouderij als neventak;
- h. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - permanente teeltondersteunende voorzieningen': permanente teeltondersteunende voorzieningen;
- i. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van water - beekherstel': het herstel van natuur- en landschapswaarden en de natuurlijke waterloop van de beek;
- j. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van horeca - restaurant': een restaurant;
- k. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie - natuurhutten': verblijfsrecreatie in natuurhutten;
- l. ter plaatse van aanduiding 'verblijfsrecreatie': ten hoogste 6 verblijfsrecreatieve eenheden met bijbehorende voorzieningen voor dienstverlening en beheer;
- m. ter plaatse van de aanduiding 'waterberging': voor de bescherming en het veilig stellen van het waterbergend vermogen van de inundatiegebieden;
- n. de uitoefening van nevenfuncties, ondergeschikt aan het agrarische bedrijf met inachtnaam van [4.4](#) en [4.5](#);
- o. de uitoefening van aan-huis-gebonden beroepen;
- p. aan de bestemming ondergeschikte extensieve dagrecreatie met bijbehorende recreatieve fiets- en wandelpaden en voorzieningen;
- q. bij deze bestemming behorende voorzieningen, zoals groenelementen, (natuurvriendelijke) oevers, water, laad- en losvoorzieningen, nutsvoorzieningen en parkeervoorzieningen.

4.2 Bouwregels

Op deze gronden mag worden gebouwd en gelden de volgende regels:

4.2.1 Binnen het bouwvlak

- a. binnen bouwvlakken mogen worden gebouwd:
 - 1. gebouwen, kassen, teeltondersteunende voorzieningen en voorzieningen voor opslag - voor zover de opslagvoorziening is aan te merken als bouwwerk, geen gebouw zijnde; met dien verstande dat op de gronden met de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - geen gebouwen' geen gebouwen zijn toegestaan;
 - 2. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
- b. tenzij anders is aangegeven, is per bouwvlak ten hoogste één bedrijfswoning toegestaan met dien verstande dat een binnen een bouwvlak reeds aanwezige woning als bedrijfswoning wordt aangemerkt;
- c. de goothoogte, bouwhoogte, oppervlakte en / of de inhoud van een gebouw of bouwwerk, geen gebouw zijnde, bedragen ten hoogste:

bouwwerk	goothoogte	bouwhoogte	oppervlakte / inhoud
bedrijfswoning (inclusief aan- en uitbouwen)	7 m	11 m	750 m ³
bijgebouwen bij een bedrijfswoning, inclusief overkappingen	3,5 m	6 m	100 m ²
silos (met uitzondering van mestopslagruimten)		12 m	
mestopslagruimten als zelfstandige bouwwerken		6 m	2.500 m ³
biomassa- en mestvergistingsinstallaties	6 m	10 m	
verblijfsrecreatieve eenheden met voorzieningen voor dienstverlening en beheer op de gronden met de aanduiding 'verblijfsrecreatie'	7 m	11 m	210 m ²
bedrijfsgebouwen ten behoeve van de intensieve veehouderij op de gronden met de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 5'	7 m	11 m	3.149 m ²
bedrijfsgebouwen ten behoeve van de intensieve veehouderij op de gronden met de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 6'	7 m	11 m	1.061 m ²
bedrijfsgebouwen ten behoeve van de intensieve veehouderij op de gronden met de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 7'	7 m	11 m	902 m ²
bedrijfsgebouwen ten behoeve van de intensieve veehouderij op de gronden met de aanduiding	7 m	11 m	1.196 m ²

'specifieke bouwaanduiding - 8'

bedrijfsgebouwen ten behoeve van de intensieve veehouderij op de gronden met de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 9'	7 m	11 m	12.277 m ²
--	-----	------	-----------------------

bedrijfsgebouwen ten behoeve van de intensieve veehouderij op de gronden met de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 10'	7 m	11 m	588 m ²
---	-----	------	--------------------

bedrijfsgebouwen ten behoeve van de intensieve veehouderij op de gronden met de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 11'	7 m	11 m	1.686 m ²
---	-----	------	----------------------

bedrijfsgebouwen ten behoeve van de intensieve veehouderij op de gronden met de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 12'	7 m	11 m	4.063 m ²
---	-----	------	----------------------

overige bedrijfsgebouwen en overkappingen	7 m	11 m	
---	-----	------	--

erf- of terreinafscheidingen		2 m	
------------------------------	--	-----	--

overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde		6 m	
--	--	-----	--

- d. de goothoogte van bedrijfswoningen mag worden overschreden door dakkapellen, indien:
 - 1. de afstand tot de dakvoet, de nok en de zijanten van het dakvlak ten minste 0,5 meter bedraagt;
 - 2. de bouwhoogte van de dakkapel, gemeten vanaf de voet van de dakkapel, ten hoogste 1,5 meter bedraagt;
 - 3. de breedte van dakkapellen aan de voor- of zijkant van het hoofdgebouw ten hoogste 50% van het dakvlak bedraagt;
 - 4. de breedte van dakkapellen aan de achterkant van het hoofdgebouw ten hoogste 70% van het dakvlak bedraagt;
- e. de afstand van gebouwen en / of voorzieningen voor opslag – voor zover aan te merken als bouwwerk, geen gebouw zijnde - tot de zijdelingse perceelsgrens bedraagt ten minste 5 meter;
- f. de afstand van kassen tot de zijdelingse perceelsgrens bedraagt ten minste 3 meter;
- g. de gezamenlijke oppervlakte aan kassen, permanente tunnels of boogkassen bedraagt ten hoogste 1.000 m² per bouwvlak;

- h. de gezamenlijke oppervlakte aan gebouwen en overkappingen ten behoeve van de neventak intensieve veehouderij op de gronden met de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - neventak intensieve veehouderij' bedraagt ten hoogste 1.000 m² per bouwvlak;
- i. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - permanente teeltondersteunende voorzieningen' zijn uitsluitend terreinafscheidingen en permanente teeltondersteunende voorzieningen, met uitzondering van kassen, permanente tunnels en boogkassen, toegestaan.

4.2.2 Buiten het bouwvlak

- a. buiten bouwvlakken zijn uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan, met uitzondering van overkappingen en voorzieningen voor opslag;
- b. in afwijking van het bepaalde onder a zijn op de gronden met de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie - natuurhutten' toegestaan:
 - 1. 10 verblijfsrecreatiegebouwen met een bouwhoogte van 4 meter en een oppervlakte van 60 m² per gebouw;
 - 2. ondergeschikte gebouwen en overkappingen met een bouwhoogte van 3 meter en een gezamenlijke oppervlakte van 120 m²;
 - 3. bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde;
- c. in afwijking van het bepaalde onder a is op de gronden met de aanduiding 'modelvliegtuigbaan' een verenigingsgebouw toegestaan met een vloeroppervlakte van 50 m²;
- d. permanente teeltondersteunende voorzieningen zijn niet toegestaan;
- e. de bouwhoogte van erfafscheidingen bedraagt ten hoogste 2 meter;
- f. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 6 meter.

4.3 Afwijken van de bouwregels

4.3.1 Afwijking overschrijding bouwvlak

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid [4.2.1](#) onder a voor de bouw van een gebouw of voorziening voor opslag, die de grenzen van het bouwvlak met ten hoogste 15 meter overschrijdt, met inachtneming van het volgende:

- a. overschrijding is alleen toelaatbaar voor zover plaatsing op het bouwvlak niet mogelijk of doelmatig is en/of milieuwetgeving of wetgeving op het terrein van dierenwelzijn dit noodzakelijk maakt;

- b. overschrijding van een bouwvlak met de aanduidingen 'intensieve veehouderij' of de aanduidingen 'specifieke vorm van agrarisch - neventak intensieve veehouderij' is niet toegestaan;
- c. afwijking mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van naastgelegen percelen;
- d. afwijking mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de landschaps-, natuur- en cultuurhistorische waarden;
- e. voorzien wordt in een adequate landschappelijke inpassing die bestaat uit een beplantingsstrook met een dichte struik- en boomlaag van voornamelijk streekeigen soorten, met een breedte van gemiddeld 3 meter;
- f. medewerking wordt slechts verleend indien geen onevenredige gevolgen voor het waterbeheer optreden;
- g. medewerking wordt slechts verleend als een privaatrechtelijke overeenkomst wordt gesloten over de aanleg, het beheer en het onderhoud van de landschappelijke inpassing.

4.4 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden de volgende regels:

- a. paardenbakken zijn uitsluitend toegestaan:
 - 1. op of grenzend aan het bouwvlak;
 - 2. grenzend aan bestemmingsvlakken van andere bestemmingen waar een woning toegestaan en aanwezig is;
- b. bij een paardenbak is het gebruik maken van een geluidsinstallatie, of verlichting door middel van lichtmasten, niet toegestaan;
- c. het gebruik van groeibevorderende of conditionerende belichting, zoals assimilatiebelichting of cyclische belichting in kassen is niet toegestaan, tenzij de kassen (gevel en dak) aan de binnenzijde volledig zijn afgeschermd tegen horizontale en verticale lichtuitstraling;
- d. het gebruik van groeibevorderende of conditionerende belichting, zoals assimilatiebelichting of cyclische belichting in boog- en gaaskassen is niet toegestaan;
- e. het gebruiken van een gebouw ten behoeve van het ontvangen of verlenen van mantelzorg is niet toegestaan;
- f. permanente bewoning van verblijfsrecreatieve eenheden is niet toegestaan;
- g. tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen zijn slechts toegestaan voor een periode van minder dan 6 maanden per jaar;

- h. het gebruik van voorzieningen voor opslag en installaties (waaronder biomassa- en mestvergiftigingsinstallaties), anders dan ten behoeve van het eigen agrarische bedrijf, is niet toegestaan;
- i. het gebruik van meer dan één bouwlaag voor het houden van dieren is op de gronden met de aanduiding 'intensieve veehouderij' of 'specifieke vorm van agrarisch - neventak intensieve veehouderij' niet toegestaan met uitzondering van het houden van legkippen in een volière- of scharrelstal waar ten hoogste twee bouwlagen gebruikt mogen worden;
- j. voorzieningen voor opslag, niet zijnde bouwwerken, zoals mestbassins en bassins voor de opslag van andere stoffen zoals water, zijn buiten bouwvlakken niet toegestaan;
- k. erfverhardingen zijn buiten bouwvlakken niet toegestaan;
- l. aan-huis-gebonden beroepen zijn in de bedrijfswoning (inclusief aan- en uitbouwen) en in bijgebouwen bij de bedrijfswoning toegestaan; de vloeroppervlakte ten behoeve van aan-huis-gebonden beroepen bedraagt ten hoogste 40% van de vloeroppervlakte van bedrijfswoning en bijbehorende bijgebouwen met een maximum van 80 m²;
- m. met betrekking tot de toegestane nevenfuncties, zoals genoemd in [4.1](#) onder n, is tabel 4.1 van toepassing, met dien verstande dat:
 - 1. uitsluitend de genoemde nevenfuncties zijn toegestaan waarbij uitsluitend de bestaande, binnen het bouwvlak gelegen bebouwing – al dan niet met in pandige bouwactiviteiten - benut mag worden tot de omvang zoals vermeld in tabel 4.1;
 - 2. nevenfuncties aangeduid met een + op de betreffende gronden rechtstreeks zijn toegestaan;
 - 3. voor nevenfuncties aangeduid met een O of O* het bepaalde in [4.5.2](#), [4.5.3](#) en [4.5.4](#) van toepassing is;
 - 4. nevenfuncties aangeduid met een O* uitsluitend op percelen met monumenten of cultuurhistorische waardevolle gebouwen, zoals opgenomen in bijlage 4 behorende bij de regels, zijn toegestaan;
 - 5. nevenfuncties aangeduid met een – op de betreffende gronden niet toegestaan zijn;
 - 6. per nevenfunctie is aangegeven in welke 'wro-zone - ontheffingsgebied' deze is toegestaan;
 - 7. bij een combinatie van nevenfuncties mag de bestaande bebouwing ten behoeve van de nevenfuncties worden benut tot de totaal opgetelde maximum oppervlakte van de betreffende nevenfuncties aangegeven in tabel 4.1, tot een maximum van 500 m², met dien verstande dat bij een combinatie van opslag en stalling van niet-agrarische producten, goederen en werktuigen met andere nevenfuncties, ten hoogste 1.000 m² van de bestaande bebouwing ten behoeve van de nevenfuncties mag worden benut.

Tabel 4.1.

nevenfunctie	op de gronden met de aanduiding 'wro-zone - ontheffingsgebied 5.2 '	op de gronden met de aanduiding 'wro-zone - ontheffingsgebied 6.1 '	op de overige gronden	maximale omvang binnen bestaande bebouwing
verbrede landbouw				
verkoop aan huis van (eigen) agrarische producten	+	+	+	100 m ² vloeroppervlakte
verkoop aan huis van boerderij- en streekproducten	+	+	+	100 m ² vloeroppervlakte
agrarisch natuur- en landschapsbeheer	+	+	+	-
agrarisch waterbeheer (blauwe diensten)	+	+	+	-
sociale functie (resocialisatie therapie, zorgboerderij)	O	O	O	500 m ²
agrarisch verwante bedrijfsactiviteiten				
opslag en stalling van agrarische producten in de bestaande bebouwing (meer dan reguliere opslag ten behoefte van eigen bedrijfsvoering)	+	+	+	500 m ²
vis-, escargots- of wormenkwekerij	+	+	+	500 m ²
opslag en stalling van agrarische producten, goederen, werktuigen of materialen in de bestaande bebouwing anders dan ten behoefte van het eigen bedrijf	+	+	+	500 m ²

veehandelsbedrijven, foeragehandel	O	O	O	500 m ²
ambachtelijke be- en verwerking van agrarische producten (zoals kaasmakerij, vleesverwerking, palingrokerij, imkerij, riet- en vlechtwerk, klompenmakerij) vergelijkbaar met categorie 1 of 2 van de Staat van Bedrijfsactiviteiten	O	O	O	500 m ²
ambachtelijke be- en verwerking van agrarische producten (vergelijkbaar met categorie 1 of 2 van de Staat van Bedrijfsactiviteiten) en de verkoop ervan	O	O	O	500 m ² , met maximaal 100 m ² vloeroppervlakte voor verkoop
hoveniersbedrijf, boomverzorgingsbedrijf	O	-	O	500 m ²
opslag en stalling van niet- agrarische producten, goederen, werktuigen of materialen (bijv. boten, caravans) vergelijkbaar met categorie 1 of 2 van de Staat van Bedrijfsactiviteiten in de bestaande bebouwing	O	O	O	1.000 m ²
recreatieve functies				
kinderboerderij / speelboerderij	O	O	O*	500 m ²
hobbymatige paardrijactiviteiten	+	+	+	500 m ²
hobbymatig houden van vee	+	+	+	500 m ²
manege / rijsschool	O	O	-	500 m ²

kano- of roeibootverhuur	O	O	O*	500 m ²
fietsenverhuur	+	O	O	500 m ²
wandel,- fiets,- of ruiterpaden over het terrein	+	+	+	-
kleinschalige horecagelegenheid (waaronder theetuin, boerderijterras)	O	O	O*	100 m ²
verblijfsrecreatieve eenheden in woningen (logies met ontbijt, maximaal 4 kamers)	+	+	+	100 m ²
verblijfsrecreatieve eenheden in (voormalige) agrarische bedrijfsbebouwing tot maximaal 4 kamers per gebouw	O	O	O	200 m ²
georganiseerde activiteiten (zoals survivalactiviteiten, kinderfeestjes, boerengolf)	+	+	+	500 m ²
kampeerboerderij	O	O	O*	500 m ²
kleinschalig kamperen	O	O	O	200 m ²
overige dienstverlening				
natuur- en milieueducatie, bezoekboerderijen, rondleidingen	+	+	+	100 m ²
verzorging van mens en dier (zoals kapsalon, schoonheidssalon, trimsalon)	O	-	-	500 m ²
museum / tentoonstellingsruimte	O	O	O*	500 m ²

niet-agrarisch verwante detailhandel (bijv. kunst- en antiekhandel)	O	-	O*	200 m ²
dierenpension, hondenfokkerij	-	-	O	500 m ²

4.5 Afwijken van de gebruiksregels

4.5.1 Afwijking mantelzorg

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid [4.4](#) onder e voor het bieden van mantelzorg in een bedrijfswoning, aan- of uitbouw of een bijgebouw, met in achtneming van het volgende:

- a. afwijking wordt slechts verleend ter plaatse van percelen waarop krachtens het plan een woning is toegestaan die ook feitelijk aanwezig is;
- b. afwijking wordt slechts verleend indien sprake is van een goed woon- en verblijfsklimaat;
- c. afwijking wordt slechts verleend indien sprake is van medische noodzaak, onderschreven door een zorgdeskundige en uitsluitend gedurende de periode dat mantelzorg noodzakelijk is;
- d. per woning is slechts 1 aan- of uitbouw of bijgebouw tot een maximale omvang van 80 m² als ruimte voor mantelzorg toegestaan;
- e. de afstand van de woning tot het bijgebouw dat voor mantelzorg wordt gebruikt bedraagt niet meer dan 30 meter;
- f. in samenhang met de afwijking voor het gebruik is bouwen toegestaan mits in overeenstemming met het bepaalde in [4.2.1](#);
- g. afwijking leidt niet tot onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van naastgelegen percelen.

4.5.2 Afwijking ten behoeve van nevenfuncties met uitzondering van kleinschalig kamperen

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het plan ten behoeve van het gebruik van gronden voor de in tabel 4.1 met een O of O* aangegeven nevenfuncties, met uitzondering van kleinschalig kamperen, met inachtneming van het volgende:

- a. de bestaande bebouwing – al dan niet met in pandige bouwactiviteiten – mag worden benut tot de omvang zoals vermeld in tabel 4.1;
- b. de nevenfunctie dient milieuhygiënische inpasbaar te zijn;
- c. afwijking leidt niet tot onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van naastgelegen percelen;

- d. de wegcapaciteit, wegconstructie en verkeersveiligheid worden niet negatief beïnvloed;
- e. zorg wordt gedragen voor een goede landschappelijke inpassing;
- f. zorg wordt gedragen voor een ruimtelijke kwaliteitswinst in de vorm van landschaps- of natuurontwikkeling of het verbeteren van de inrichting van het erf;
- g. zorg wordt gedragen voor het behoud van het monument of het cultuurhistorische waardevolle gebouw zoals vermeld in bijlage 4 behorende bij de regels;
- h. op eigen terrein wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid;
- i. de opslag van goederen, anders dan in gebouwen is niet toegestaan;
- j. in afwijking van het bepaalde onder i is voor de nevenfunctie hoveniersbedrijf een buitenopslag van 100 m² toegestaan;
- k. bij een combinatie van nevenfuncties mag de bestaande bebouwing ten behoeve van de nevenfuncties worden benut tot de totaal opgetelde maximum oppervlakte van de betreffende nevenfuncties, aangegeven in de tabel, tot een maximum van 500 m², met dien verstande dat bij een combinatie van opslag en stalling van niet-agrarische producten, goederen en werktuigen met andere nevenfuncties, ten hoogste 1.000 m² van de bestaande bebouwing ten behoeve van de nevenfuncties mag worden benut;
- l. afwijking wordt slechts verleend indien een privaatrechtelijke overeenkomst wordt gesloten over de aanleg, het beheer en het onderhoud van de landschappelijke inpassing en de ruimtelijke kwaliteitswinst.

4.5.3 Afwijking ten behoeve van kleinschalig kamperen

Voor de gronden die in tabel 4.1, in de rij 'kleinschalig kamperen', met een O zijn aangegeven kan het bevoegd gezag bij een omgevingsvergunning afwijken van het plan ten behoeve van het toestaan van kleinschalig kamperen op en/of in aansluiting op een agrarisch bouwvlak, met inachtneming van het volgende:

- a. afwijking wordt uitsluitend verleend voor ten hoogste 15 seizoensgebonden standplaatsen en uitsluitend gedurende de periode dat sprake is van de uitoefening van een agrarisch bedrijf op het (aansluitende) bouwvlak;
- b. ten behoeve van sanitair en ondersteunende voorzieningen ten behoeve van het kleinschalig kamperen mag ten hoogste 200 m² van de bestaande bebouwing worden gebruikt al dan niet gecombineerd met in pandige bouwactiviteiten;
- c. het kleinschalig kamperen dient milieuhygiënische inpasbaar te zijn;
- d. de afstand tussen de minicamping en de meest nabij gelegen woning van derden bedraagt ten minste 50 meter;
- e. afwijking leidt niet tot onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van naastgelegen percelen;

- f. voorzien wordt in een adequate landschappelijke inpassing die bestaat uit een beplantingsstrook met een dichte struik- en boomlaag van voornamelijk streekeigen soorten, met een breedte van gemiddeld 5 meter;
- g. zorg wordt gedragen voor een ruimtelijke kwaliteitswinst in de vorm van landschaps- of natuurontwikkeling of het verbeteren van de inrichting van het erf;
- h. medewerking wordt slechts verleend als een privaatrechtelijke overeenkomst wordt gesloten over de aanleg, het beheer en het onderhoud van de landschappelijke inpassing en de ruimtelijke kwaliteitswinst;
- i. de wegcapaciteit, wegconstructie en verkeersveiligheid worden niet negatief beïnvloed;
- j. er wordt op eigen terrein in voldoende parkeergelegenheid voorzien, waarbij geldt dat het aantal parkeerplaatsen ten minste 110% van het aantal standplaatsen bedraagt;
- k. bij een combinatie van nevenfuncties mag de bestaande bebouwing ten behoeve van de nevenfuncties worden benut tot de totaal opgetelde maximum oppervlakte van de betreffende nevenfuncties, aangegeven in tabel 4.1, tot een maximum van 500 m², met dien verstande dat bij een combinatie van opslag en stalling van niet-agrarische producten, goederen en werktuigen met andere nevenfuncties, ten hoogste 1.000 m² van de bestaande bebouwing ten behoeve van de nevenfuncties mag worden benut.

4.5.4 Afwijking ten behoeve van uitbreiding kleinschalig kamperen

Voor de gronden met de aanduiding 'wro-zone - ontheffingsgebied 6.1' die in tabel 4.1, in de rij 'kleinschalig kamperen', met een O zijn aangegeven kan het bevoegd gezag bij een omgevingsvergunning afwijken van het plan ten behoeve van de uitbreiding van kleinschalig kamperen op en/of in aansluiting op een agrarisch bouwvlak, met inachtneming van het volgende:

- a. per bouwvlak zijn ten hoogste 25 seizoensgebonden standplaatsen toegestaan en uitsluitend gedurende de periode dat sprake is van de uitoefening van een agrarisch bedrijf op het (aansluitende) bouwvlak;
- b. ten behoeve van sanitair en ondersteunende voorzieningen ten behoeve van het kleinschalig kamperen mag ten hoogste 200 m² van de bestaande bebouwing worden gebruikt, al dan niet gecombineerd met inpandige bouwactiviteiten;
- c. nieuwbouw ten behoeve van het kleinschalig kamperen tot maximaal 100 m² is uitsluitend toegestaan indien de bestaande bebouwing niet geschikt is;
- d. het kleinschalig kamperen dient milieuhygiënische inpasbaar te zijn;
- e. de afstand tussen de minicamping en de meest nabij gelegen woning van derden bedraagt ten minste 50 meter;
- f. afwijking leidt niet tot onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van naastgelegen percelen;

- g. voorzien wordt in een adequate landschappelijke inpassing die bestaat uit een beplantingsstrook met een dichte struik- en boomlaag van voornamelijk streekeigen soorten, met een breedte van gemiddeld 5 meter;
- h. zorg wordt gedragen voor een ruimtelijke kwaliteitswinst in de vorm van landschaps- of natuurontwikkeling of het verbeteren van de inrichting van het erf;
- i. medewerking wordt slechts verleend als een privaatrechtelijke overeenkomst wordt gesloten over de aanleg, het beheer en het onderhoud van de landschappelijke inpassing en de ruimtelijke kwaliteitswinst;
- j. de wegcapaciteit, wegconstructie en verkeersveiligheid worden niet negatief beïnvloed;
- k. er wordt op eigen terrein in voldoende parkeergelegenheid voorzien, waarbij geldt dat het aantal parkeerplaatsen ten minste 110% van het aantal standplaatsen bedraagt;
- l. bij een combinatie van nevenfuncties mag de bestaande bebouwing ten behoeve van de nevenfuncties worden benut tot de totaal opgetelde maximum oppervlakte van de betreffende nevenfuncties, aangegeven in tabel 4.1, tot een maximum van 500 m², met dien verstande dat bij een combinatie van opslag en stalling van niet-agrarische producten, goederen en werktuigen met andere nevenfuncties, ten hoogste 1.000 m² van de bestaande bebouwing ten behoeve van de nevenfuncties mag worden benut.

4.5.5 Afwijking ten behoeve van erfverharding

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid [4.4](#) onder k ten behoeve van erfverharding aansluitend aan het bouwvlak met in acht name van het volgende:

- a. afwijking is alleen toelaatbaar voor zover aanleg op het bouwvlak niet mogelijk of doelmatig is;
- b. afwijking mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van naastgelegen percelen.

4.6 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

4.6.1 Aanlegverbod zonder omgevingsvergunning

Het is verboden op of in de gronden met de bestemming Agrarisch met waarden - Landschap, natuur en cultuurhistorie - 1 zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het bevoegd gezag (omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken of werkzaamheden) de volgende werken, voor zover geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:

- a. het blijvend (voor meer dan één groeiseizoen) omzetten van grasland in bouwland;
- b. het planten, verwijderen, kappen of rooien van bomen of andere opgaande beplanting;

- c. het uitvoeren van groundbewerkingen, waartoe worden gerekend afgraven, woelen, mengen, diepploegen, egaliseren, ontginnen, ophogen en aanleggen van drainage tenzij ter vervanging van reeds bestaande drainage;
- d. het graven en dempen van sloten;
- e. het verwijderen van landschapselementen zoals poelen, moerasjes en ruigten;
- f. het aanleggen van tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen;
- g. het aanbrengen van oppervlakteverhardingen met een oppervlakte van meer dan 100 m² ter plaatse van de gronden met de aanduiding 'ecologische verbindingszone';
- h. het ophogen van gronden ter plaatse van gronden met de aanduiding 'waterberging';
- i. het aanbrengen of wijzigen van kaden ter plaatse van de gronden met de aanduiding 'waterberging';
- j. het aanleggen of verharden van wegen of paden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen op de gronden met de aanduiding 'specifieke vorm van water – beekherstel';
- k. het aanleggen van dammen, kades, duikers, vlonders, schoeiingen of aanlegplaatsen voor recreatievaartuigen op de gronden met de aanduiding 'specifieke vorm van water – beekherstel';
- l. het ophogen van gronden ter plaatse van gronden met de aanduiding 'specifieke vorm van water – beekherstel';
- m. het aanleggen van opslag-, stort-, of bergplaatsen waaronder baggerdepots op de gronden met de aanduiding 'specifieke vorm van water – beekherstel'.

4.6.2 Uitzonderingen op het aanlegverbod

Het verbod van lid [4.6.1](#) is niet van toepassing op werken of werkzaamheden die:

- a. uitgevoerd worden op bouwvlakken;
- b. normaal onderhoud en beheer ten dienste van de bestemming betreffen; hieronder wordt in ieder geval verstaan het planten en rooien van boomteeltgewassen op gronden die ten tijde van de terinzagelegging in gebruik zijn voor de boomteelt;
- c. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van het plan.

4.6.3 Voorwaarden voor een omgevingsvergunning

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid [4.6.1](#) zijn slechts toelaatbaar, indien daardoor:

- a. de cultuurhistorische, natuur- en / of landschapswaarden zoals omschreven in lid [4.1](#) niet onevenredig worden of kunnen worden aangetast;

- b. de geschiktheid van gronden met de aanduiding 'ecologische verbingszone' voor het verwezelijken van een ecologische verbingszone niet onevenredig wordt geschaad;
- c. de mogelijkheden voor beekherstel op de gronden met de aanduiding 'specifieke vorm van water – beekherstel' niet onevenredig worden of kunnen worden aangetast; alvorens over het verlenen van omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken of werkzaamheden te beslissen wint het bevoegd gezag hieromtrent schriftelijk advies in van de waterbeheerder;
- d. het waterbergend vermogen van gronden met de aanduiding 'waterberging' niet onevenredig wordt of kan worden aangetast; alvorens over het verlenen van omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken of werkzaamheden te beslissen wint het bevoegd gezag hieromtrent schriftelijk advies in van de waterbeheerder.

4.7 Wijzigingsregels

4.7.1 Wijziging ten behoeve van permanente teeltondersteunende voorzieningen

Burgemeester en wethouders kunnen een op de plankaart aangegeven bouwvlak wijzigen en vergroten voor het plaatsen van permanente teeltondersteunende voorzieningen en het toekennen van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - permanente teeltondersteunende voorzieningen' zoals bedoeld in [4.2.1](#) onder i, met dien verstande dat:

- a. wijziging alleen is toegestaan indien dit voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering noodzakelijk is;
- b. kassen, permanente tunnels of boogkassen niet zijn toegestaan;
- c. het bouwvlak mag tot ten hoogste 1,5 ha worden vergroot;
- d. voorzien wordt in een adequate landschappelijke inpassing die bestaat uit een beplantingsstrook met een dichte struik- en boomlaag van voornamelijk streekeigen soorten, met een breedte van gemiddeld 3 meter;
- e. wijziging niet mag leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van naastgelegen percelen;
- f. wijziging is slechts toelaatbaar, indien daardoor de aanwezige landschaps-, natuur- en / of cultuurhistorische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden aangetast;
- g. er mogen geen onevenredige gevolgen voor het waterbeheer optreden;
- h. medewerking slechts wordt verleend als een privaatrechtelijke overeenkomst wordt gesloten over de aanleg, het beheer en het onderhoud van de landschappelijke inpassing.

4.7.2 Wijziging bij bedrijfsbeëindiging

Burgemeester en wethouders kunnen, na bedrijfsbeëindiging, de bestemming Agrarisch met waarden – Landschap, natuur en cultuurhistorie - 1 wijzigen in de bestemming Wonen - 2 en / of Tuin - met dien verstande dat:

- a. het aantal woningen binnen het bestemmingsvlak en het bouwvolume van de gebouwen niet mogen worden vergroot;
- b. het agrarische bouwvlak komt te vervallen;
- c. bestaande nevenfuncties zoals bedoeld in tabel 4.1 als vervolgvactiviteit zijn toegestaan met dien verstande dat:
 - 1. bij voortzetting van de nevenfunctie overtollige bebouwing wordt gesloopt;
 - 2. de bestaande nevenactiviteit kleinschalig kamperen niet mag worden voortgezet;
- d. voor zover de gronden aangemerkt zijn als 'wro-zone - ontheffingsgebied 6.1' wordt deze aanduiding gewijzigd in 'wro-zone - ontheffingsgebied 6.3';
- e. voor zover de gronden aangemerkt zijn als 'wro-zone - ontheffingsgebied 5.2' wordt deze aanduiding gewijzigd in 'wro-zone - ontheffingsgebied 5.1';
- f. de maximaal toelaatbare goot- en bouwhoogte van de gebouwen niet mag worden gewijzigd;
- g. wijziging alleen is toegestaan indien aannemelijk is gemaakt dat voortzetting van een agrarisch gebruik niet tot de reële mogelijkheden behoort;
- h. wijziging niet mag leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van naastgelegen percelen.

4.7.3 Vergroting of vormverandering bouwvlak grondgebonden agrarisch bedrijf

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen ten behoeve van vergroting en / of vormverandering van een bouwvlak ten behoeve van:

- a. de vergroting en / of vormverandering van een bouwvlak ten behoeve van een grondgebonden agrarisch bedrijf;
- b. de verkleining van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - permanente teeltondersteunende voorzieningen' ten behoeve van de vergroting van de bouwmogelijkheden van een grondgebonden bedrijf;

met inachtneming van het volgende:

- c. het bouwvlak zoals bedoeld onder a mag met ten hoogste 15 % worden vergroot;
- d. indien bij toepassing van de 15% regel, zoals bedoeld onder c, de maximale oppervlakte kleiner is dan 1,5 ha, is uitbreiding tot 1,5 ha toegestaan;
- e. door de verkleining van de aanduiding zoals bedoeld onder b mag het gedeelte van het bouwvlak zonder de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - permanente teeltondersteunende voorzieningen', ten hoogste 1,5 ha bedragen;

- f. wijziging is alleen toegestaan indien dit voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering noodzakelijk is;
- g. wijziging wordt slechts toegepast voor een volwaardig agrarisch bedrijf; alvorens wijziging toe te passen vragen burgemeester en wethouders hierover schriftelijk advies van de agrarisch deskundige;
- h. wijziging is slechts toelaatbaar, indien daardoor de aanwezige landschaps- en / of cultuurhistorische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden aangetast;
- i. wijziging wordt slechts toegepast als voorzien wordt in een adequate landschappelijke inpassing die bestaat uit een beplantingsstrook met een dichte struik- en boomlaag van voornamelijk streekeigen soorten, met een breedte van gemiddeld 5 meter;
- j. medewerking wordt slechts verleend als een privaatrechtelijke overeenkomst wordt gesloten over de aanleg, het beheer en het onderhoud van de landschappelijke inpassing;
- k. er mogen geen onevenredige beperkingen voor omliggende bestemmingen optreden voor wat betreft zowel de bestaande bedrijfsvoering als de uitbreidings- en ontwikkelingsmogelijkheden;
- l. er mogen geen onevenredige gevolgen voor het waterbeheer optreden.

4.7.4 Omschakeling, vergroting of vormverandering bouwvlak intensieve veehouderij verwervingsgebied

In het gebied met de aanduiding 'reconstructiewetzone - verwervingsgebied 2' kunnen burgemeester en wethouders het plan wijzigen ten behoeve van:

- a. de vergroting en/of vormverandering van een bouwvlak met de aanduiding 'intensieve veehouderij' of de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - neventak intensieve veehouderij';
- b. de omschakeling binnen een bouwvlak van een grondgebonden agrarisch bedrijf naar een intensieve veehouderij;

met inachtneming van het volgende:

- c. wijziging van een bouwvlak is alleen toegestaan voor zover er sprake is van een duurzame locatie voor de intensieve veehouderij; er is sprake van een duurzame locatie indien:
 - 1. de vergroting, vormverandering of omschakeling aanvaardbaar is vanuit milieuoogpunt (ammoniak, geur, luchtkwaliteit), vanuit een ruimtelijk oogpunt (rekening houdend met waarden van natuur, landschap, cultuurhistorie) en uit oogpunt van de gezondheid voor mensen;
 - 2. aangesloten wordt op bestaande bebouwing en optimaal gebruik wordt gemaakt van de beschikbare ruimte;

- 3. vergroting, vormverandering of omschakeling noodzakelijk is voor het bedrijfsbelang op de lange termijn;
- d. vergroting van de oppervlakte van het bouwvlak is toegestaan tot ten hoogste 1,5 ha waarbij de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - neventak intensieve veehouderij' gewijzigd mag worden in de aanduiding 'intensieve veehouderij' dan wel de aanduiding 'intensieve veehouderij' mag worden toegevoegd; bij bouwvlakken groter dan 1,5 ha is uitsluitende vormverandering toegestaan;
- e. wijziging wordt slechts toegepast voor een volwaardig agrarisch bedrijf; alvorens wijziging toe te passen vragen burgemeester en wethouders hierover schriftelijk advies van de agrarisch deskundige;
- f. wijziging wordt slechts toegepast als ten minste 10% van het bouwvlak wordt aangewend voor een goede landschappelijke inpassing;
- g. medewerking wordt slechts verleend als een privaatrechtelijke overeenkomst wordt gesloten over de aanleg, het beheer en het onderhoud van de landschappelijke inpassing;
- h. er mogen geen onevenredige gevolgen voor het waterbeheer optreden.

4.7.5 Beëindiging intensieve veehouderij

Burgemeester en wethouders kunnen de aanduidingen 'intensieve veehouderij' of 'specifieke vorm van agrarisch - neventak intensieve veehouderij' en/of de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 5 t/m 12' met toepassing van de wijzigingsbevoegdheid verwijderen indien op het betreffende bouwvlak de intensieve veehouderij of de neventak intensieve veehouderij feitelijk is beëindigd.

4.7.6 Vergroting bouwvlak voor dierenwelzijn

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen ten behoeve van de vergroting van een bouwvlak met de aanduiding 'intensieve veehouderij' met inachtneming van het volgende:

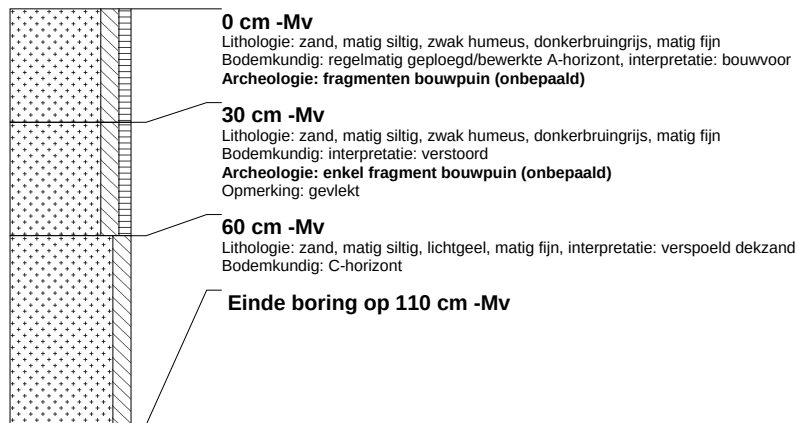
- a. wijziging is uitsluitend toegestaan voor bouwvlakken die bij de vaststelling van het plan een omvang hebben van 1,5 ha of meer en bij de vaststelling al geheel zijn benut;
- b. wijziging is uitsluitend toegestaan voor gronden met de aanduiding 'reconstructiewetzone - verwevingsgebied 2';
- c. voor de betreffende bouwvlakken mag de wijziging éénmalig en uiterlijk tot 1 januari 2013 worden toegepast;
- d. vergroting is uitsluitend toegestaan om, met de bestaande omvang van het bedrijf, te kunnen voldoen aan de huisvestingseisen voortvloeiend uit het Besluit amoniakemissie huisvesting veehouderij of uit de op grond van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren gestelde eisen.

4.7.7 Wijziging waterberging

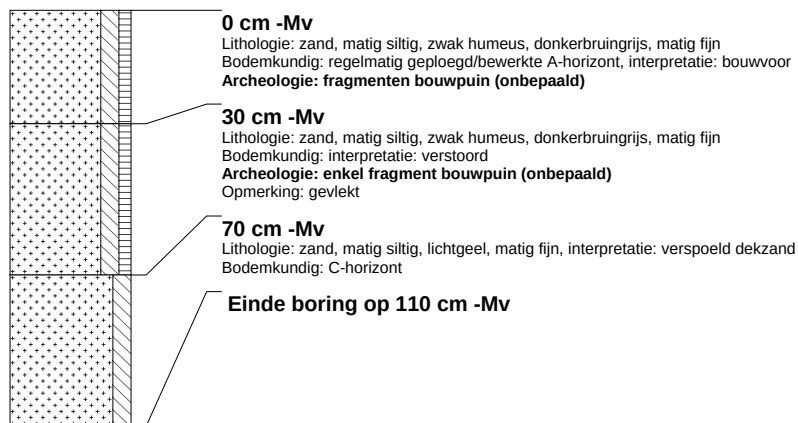
Burgemeester en wethouders kunnen de bestemming van de gronden die tevens zijn aangeduid met de aanduiding 'waterberging' wijzigen in de bestemming Water of Natuur, met dien verstande dat wijziging slechts wordt toegepast als de gronden gebruiksvrij zijn verworven ten behoeve van het water- of natuurbeheer.

boring: OIME-1

beschrijver: BM, datum: 13-4-2007, boortype: Edelman-12 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Oisterwijk, plaatsnaam: Oisterwijk, opdrachtgever: Gemeente Oisterwijk, uitvoerder: RAAP Zuid

boring: OIME-2

beschrijver: BM, datum: 13-4-2007, boortype: Edelman-12 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Oisterwijk, plaatsnaam: Oisterwijk, opdrachtgever: Gemeente Oisterwijk, uitvoerder: RAAP Zuid

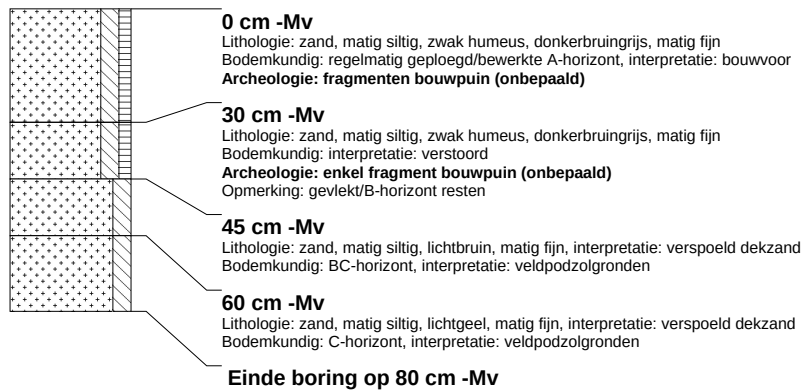
boring: OIME-3

beschrijver: BM, datum: 13-4-2007, boortype: Edelman-12 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Oisterwijk, plaatsnaam: Oisterwijk, opdrachtgever: Gemeente Oisterwijk, uitvoerder: RAAP Zuid

boring: OIME-4

beschrijver: BM, datum: 13-4-2007, boortype: Edelman-12 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Oisterwijk, plaatsnaam: Oisterwijk, opdrachtgever: Gemeente Oisterwijk, uitvoerder: RAAP Zuid

RAAP-NOTITIE 2170

Plangebied Merodelaan te Oisterwijk

Gemeente Oisterwijk

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek (karterende fase)**

Colofon

Opdrachtgever: gemeente Oisterwijk

Titel: Plangebied Merodelaan te Oisterwijk, gemeente Oisterwijk; archeologisch voor-
onderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (karterende fase)

Status: eindversie

Datum: mei 2007

Auteur: *ing. B.J. Moonen*

Projectcode: OIME

Bestandsnaam: N02170-OIME.doc

Projectleider: ing. B.J. Moonen

Projectmedewerker: drs. M.A.H. Lipsch

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 22178

Autorisatie: drs. W. De Baere

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2007

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

- *opdrachtgever*: gemeente Oisterwijk
- *aanleiding onderzoek*: verzoek vrijstellingsprocedure ex artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.
- *datum uitvoering veldwerk*: 13 april 2007
- *bewaarplaats documentatie*: archief RAAP Zuid Nederland

1.2 Locatiegegevens

- *toponiem*: Merodelaan
- *kadastrale gegevens*: gemeente Oisterwijk, sectie E nummer 4988
- *plaats*: Oisterwijk
- *gemeente*: Oisterwijk
- *provincie*: Noord-Brabant
- *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 51A
- *grondgebruik*: boomgaard
- *oppervlakte* : 1695 m²
- *centrumcoördinaten (X/Y)*: 141787/398181

1.3 Voorgenomen bodemingrepen

De initiatiefnemer is voornemens om in het plangebied een vrijstaande woning te realiseren.

1.4 Doelstelling

Doel van het onderzoek is het vaststellen of in het plangebied archeologische resten voorkomen of verwacht worden die bedreigd worden door de voorgenomen bodemingrepen.

1.5 Richtlijnen

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie

(KNA) en die valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodem-
beheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>). Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze
notitie genoemde archeologische perioden.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeolo-
gische tijdschaal.

2 Bureauonderzoek

2.1 Geologie en bodemkunde

Het plangebied maakt deel uit van het Limburgs-Brabants dekzandgebied. Dit dekzandgebied wordt gekenmerkt door eolische gevormde terreindelen die doorsneden worden door beekdalen.

Zowel de dekzandafzettingen als de beekdalen zijn voornamelijk gevormd in het laatste glaciaal (ijstijd; nl. het Weichselien: ca. 120.000 tot 10.000 jaar geleden). Tijdens het Weichselien traden diverse klimaatwisselingen op. Terwijl in het Vroeg Glaciaal het klimaat relatief koud maar nog betrekkelijk vochtig was, kenden vooral het Pleniglaciaal en het Laat Glaciaal een zeer koud en droog klimaat. In het schaars begroeide landschap kreeg de wind gemakkelijk vat op de ondergrond. Hierdoor werden grote hoeveelheden zand verplaatst die de oudere (rivier)afzettingen afdekken en het oorspronkelijke reliëf maskeren. Dit dekzandpakket beslaat een groot gedeelte van Noord-Brabant en vormt de basis van het huidige landschap (Berendsen, 2000). De dikte van het dekzand kan sterk variëren, hetgeen heeft geleid tot reliëfverschillen.

Op de geomorfologische kaart staat het gebied aangeduid als 'vlakte van ten dele verspoelde dekzanden' (Stiboka/RGD, 1977: code 2M9). Deze vlakte wordt aan de noordkant begrenst door het beekdal van de Voorste Stroom (code 2R5) en aan de zuidkant door het beekdal van Achterste Stroom (code 2R5). De vlakte wordt nog doorsneden door een 'dalvormige laagte zonder veen' (code 2R2). Deze dalvormige laagte is tot in de 20e eeuw watervoerend geweest (ROBAS Producties, 1989). De afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde oppervlaktewater (de Achterste Stroom) is circa 325 m.

Gedurende het Holoceen (10.000 jaar geleden tot heden) hebben zich in het dekzand (afhankelijk van textuur, grondwatertrap en grondgebruik) verschillende bodemtypen ontwikkeld. In de relatief goed ontwaterde dekzandafzettingen hebben zich veelal podzolen ontwikkeld. Podzolgronden zijn gronden waarin een inspoelingshorizont (B-horizont) voorkomt. In water oplosbare stoffen (zoals organische stof, ijzer en aluminium) kunnen naar beneden worden verplaatst en onder bepaalde omstandigheden in een inspoelingshorizont (B-horizont) worden afgezet. Naargelang de aard van de organische stof in de B-horizont worden de podzolgronden verder onderverdeeld.

Volgens de bodemkaart bestaat de bodem in het plangebied uit een hoge zwarte enkeerdgrond, lemig fijn zand met grondwatertrap VI (Stiboka, 1985: code zEZ23). De hoge enkeerdgronden liggen veelal in goed ontwaterde gebieden rondom de oudste bewoningskernen. Het betreft de oudste akkergronden (essen of escomplexen) die vaak al vanaf de Late Middeleeuwen (ca. 1300 na Chr.) werden bemest met mest uit de potstal. Deze mest bestond uit een mengsel van dierlijke uitwerpselen, (heide- of bos-) plaggen en huishoudelijk afval. Als gevolg van eeuwenlange intensieve bemesting hebben veel podzolgronden een dikke humushoudende bovenlaag (enkeerdgronden) gekregen. De dikte van deze zogenaamde 'esdekken' varieert in het algemeen van circa 0,5 tot meer dan 1,0 m. Een deel van het oorspronkelijke podzolprofiel is opgenomen in het esdek ('onthoofd podzolprofiel'). Bovendien is door de ophoging met het plaggenmest het landschap veelal 'vervlakt', waardoor de precieze aard van het oorspronkelijk reliëf gemaskeerd is.

2.2 Archeologische gegevens

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) te Amersfoort geraadpleegd. Volgens ARCHIS liggen in de directe omgeving van het plangebied (straal circa 500 m) geen vindplaatsen. De dichtstbijzijnde archeologische vindplaats ligt circa 875 m ten noordoosten van het plangebied, net ten noorden van de Voorste Stroom. Ter plaatse zijn resten van een zogenaamde 'moated site' aangetroffen (ARCHIS-waarnemingsnummers 44639 en 50178). Een moated site deed vooral dienst als representatieve woningen van de lage adel, waarbij in de architectuur militaire elementen hoogstens als uiting van status werden toegepast. Deze vindplaats heeft echter geen invloed op de archeologische verwachting van onderhavig plangebied.

2.3 Historische gegevens

Rond 1900 werd de directe omgeving van het plangebied gekenmerkt door een aantal verspreid liggende hoeven met daaromheen akkerland en grasland. De meeste akkers lagen aan de huidige Merodelaan. Richting de beken domineerden vooral de graslanden (ROBAS Producties, 1989). Op de kadastrale minuut uit

circa 1830 (www.dewoonomgeving.nl) wordt het gebied aangeduid als 'De Kleine Heide'. Dit betekent dat het gebied voor de ontginning gemeenschappelijk bezit was (gemeint) en werd gekenmerkt door een heidevegetatie. Op basis hiervan wordt verwacht dat het gebied waarschijnlijk pas in de Nieuwe tijd ontgonnen is (kampontginning). Uit het Kommerboek van Oisterwijk (een belastingregister uit de periode 1636-1652) blijkt dat 'De Kleine Heide' inderdaad pas tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) in particuliere handen is gekomen. Aan het eind van de Tachtigjarige Oorlog verschenen ook de eerste boerderijen in dit gebied (mededeling W. de Bakker).

Vanaf 1626 maakte het plangebied deel uit van een groot perceel dat in gebruik was als huis, schuur, erf en boomgaard. Het perceel was in eigendom van Goossen Embert van der Borch. Tot dit grote perceel behoorde zowel het huidige erf van de hoeve ten oosten als het erf van de hoeve ten westen van het plangebied. Waarschijnlijk stond de eerste hoeve op de plek waar nu nog de hoeve ten oosten van het plangebied staat. Tussen 1626 en 1653 werd het grote perceel in tweeën gesplitst. Het oostelijk deel krijgt een nieuwe eigenaar en bleef in gebruik als boerenerf inclusief opstal, het westelijk deel (waartoe het plangebied behoort) blijft in gebruik als erf (zonder opstal).

Vanaf 1655 werd het westelijke deel gebruikt door Jan Peter Roeters, die op het perceel een schuur plaatst. Mogelijk dateert het gebint van de schuur ('t schoor) op het terrein van de hoeve ten westen van het plangebied uit 1655. Vanaf 1670 stond op het westelijke deel ook een huis. Mogelijk gaat (een deel van) de huidige hoeve ten westen van het plangebied terug tot 1670. In 1832 is tussen de twee hoeven een gebouw geplaatst dat tot 1861 in gebruik was als huis. Het plangebied overlapt een deel van dit huis (mededeling W. de Bakker, 2007). Volgens de huidige eigenaar van de hoeve ten westen van het plangebied heeft in het plangebied ook een kippenhok gestaan. Dit kippenhok is recentelijk afgebroken. Het is onduidelijk of het kippenhok hetzelfde gebouw betreft als het gebouw dat tussen 1832 en 1861 in gebruik was als huis.

De heer Goossen Embert van den Borch (eerste eigenaar hoeve ten westen van plangebied) kreeg van de Hertog van Brabant toestemming om een klein bruggetje (een schoor) over de Achterste Stroom aan te leggen. Dit bruggetje werd het Goossen-Emmen-Schoor genoemd. Volgens de hertogelijke cijsboeken moest de heer Goossen Embert van de Borch jaarlijks voor dit recht betalen (mededeling W. de Bakker). Het naambordje op de Schuur van de hoeve ten westen van het plangebied ('t schoor) verwijst nog naar dit bruggetje. De naam Merodelaan kwam pas in 1927 in gebruik. Het verwijst naar enkele eigenaressen (familienaam 'Merode') van 'kasteel' Durendaal dat aan de westzijde van Oisterwijk gelegen moet hebben (mededeling W. de Bakker).

2.4 Gespecificeerde archeologische verwachting en onderzoeksmethode

Volgens de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW; ROB, 2005) geldt voor het plangebied een hoge kans op het aantreffen van archeologische

waarden. Op grond van het bureauonderzoek kan deze verwachting verder worden gespecificeerd:

- Aangezien het plangebied pas in de 17e eeuw ontgonnen is (hetgeen betekent dat het gebied niet tot de beste landbouwgronden behoort) en uit de directe omgeving geen archeologische vindplaatsen van landbouwers bekend zijn, geldt voor het plangebied een lage tot middelhoge archeologische verwachting voor vindplaatsen (nederzettingsterreinen) van landbouwers (Neolithicum t/m Late Middeleeuwen).
- Aangezien het plangebied 125 m van de grens tussen grondwatertrap VI en III (een zgn. nat-droog gradiënt waar op korte afstand water en een grote verscheidenheid aan planten en dieren voorhanden zijn) ligt, geldt voor het plangebied een middelhoge tot hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen (kampementen) van jager-verzamelaars (Paleolithicum t/m Neolithicum).
- Over de omvang van eventuele archeologische vindplaatsen kan op basis van de voorhanden zijnde gegevens geen inschatting worden gemaakt.
- Eventueel aanwezige archeologische resten worden aan de basis van het esdek verwacht.
- Als gevolg van de goede ontwatering wordt verwacht dat alleen anorganisch materiaal en verbrand organisch materiaal bewaard is gebleven.

2.5 Onderzoeksmethode

Volgens de 'Minimumeisen Provincie Noord-Brabant t.b.v. de rapportage van archeologisch vooronderzoek in de vorm van een inventariserend en waarderend booronderzoek' dienen boringen in een systematisch driehoeksgrid (30x35 m) geplaatst te worden. Dit komt neer op 10 tot 16 boringen (afhankelijk van de omvang van het plangebied) per ha. Er dienen altijd minimaal 4 boringen per plangebied gezet te worden met een Edelmanboor met een diameter van 15 cm. Het opgeboorde materiaal dient gezeefd te worden met een zeef met een maaswijdte van 0,4 cm en te worden geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren. Deze methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van nederzettingen uit de periode Bronstijd t/m Nieuwe tijd die groter zijn dan 500 m² (Tol e.a., 2006). Deze methode is niet geschikt om verkavelingspatronen, graven en andere zeer lokale archeologische resten (zoals vindplaatsen uit de Steentijd) in kaart te brengen.

3 Veldonderzoek

3.1 Inleiding

Tijdens het veldwerk zijn 4 boringen gezet (figuur 2). De boringen zijn conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven. Een uitgebreide beschrijving van de bodemprofielen is opgenomen in bijlage 1.

3.2 Resultaten

Bodem en geologie

De bodem in het plangebied bestaat uit een bouwvoor met daaronder een verstoorde laag en daaronder het al dan niet door bodemvorming beïnvloede moedermateriaal. De bouwvoor is donkergrijsbruin en wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van puin en glas. De dikte van de verstoorde laag varieert tussen de 10 en 40 cm. De laag heeft geen homogene kleur en bevat puindeeltjes. In de boringen 1, 2 en 3 is direct onder de verstoorde laag de C-horizont aangetroffen; in boring 4 is een BC-horizont aangetroffen. Het al dan niet door bodemvorming beïnvloede moedermateriaal bestaat uit matig siltig, matig fijn zand; tussen de matig fijne zandkorrels bevinden zich kleine grindjes die duiden op verspoeling. Dit komt overeen met hetgeen verwacht werd op basis van de geomorfologische kaart (verspoeld dekzand). In tegenstelling tot hetgeen verwacht werd op basis van de bodemkaart is in het plangebied geen esdek aanwezig. Voor een uitgebreide beschrijving van de bodemprofielen wordt verwezen naar bijlage 1.

Archeologie

Tijdens het veldwerk zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. De aangetroffen bodemverstoringen kunnen verband houden met de voormalige gebouwen die op het terrein stonden.

4 Conclusies en aanbevelingen

Het plangebied ligt op een hoger gelegen, redelijk goed ontwaterde rug die aan de zuidkant grenst aan het beekdal van de Achterste Stroom en aan de noordkant grenst aan de Voorste Stroom. Op deze rug zijn tot op heden geen archeologische resten aangetroffen. In de tijd dat ten noorden van de Voorste Stroom de eerste gronden werden ontgonnen, bleef het gebied rondom onderhavig plangebied onontgonnen. Het gebied werd wel gebruikt. Er werd waarschijnlijk onder andere hout gehaald, plaggen gestoken voor in de potstal en vee geweid. Als gevolg hiervan is de oorspronkelijke bosvegetatie uiteindelijk gedegenerereerd tot een heidevegetatie. Het gebied wordt ook wel 'De Kleine Heide' genoemd. 'De Grote Heide' ligt ten zuiden van de Achterste Stroom. Vanaf het begin van de 17e eeuw is De Kleine Heide ontgonnen. Het plangebied maakte deel uit van een groot perceel dat in gebruik was als boerenerf met opstallen. In het plangebied zelf stond geen gebouw. Vanaf 1832 stond in het plangebied zelf een gebouw (dit gebouw was tot 1861 bewoond). In het plangebied heeft ook een kippenhok gestaan; onduidelijk is of dit kippenhok het zelfde gebouw betreft als het voormalige woonhuis.

Tijdens het veldwerk zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Aangezien de ontginningsgeschiedenis van het plangebied tot in detail bekend is en tijdens het veldwerk geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen, wordt niet verwacht dat al gevolg van de geplande bouwwerkzaamheden waardevolle

archeologische resten verstoord zullen worden. Als gevolg hiervan wordt ten aanzien van het plangebied geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen. De voorgenomen bodemingrepen kunnen, voor zover het de archeologische waarden betreft, zonder beperkingen worden uitgevoerd.

Literatuur

- Berendsen, H.J.A.**, 2000. *Landschappelijk Nederland*. Van Gorcum, Assen.
- Brinkkemper, O., e.a. (redactie)**, 1998. *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- ROBAS Producties**, 1989. *Historische Atlas Noord-Brabant, schaal 1:25000*. ROBAS Producties, Den IJp.
- ROB**, 2005. *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) versie 2.1*. Ontleend aan <http://www.archis.nl>.
- Stiboka**, 1985. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1: 50.000. Toelichting bij het kaartblad 50 Oost Tilburg en 51 West Eindhoven*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Stiboka/RGD**, 1977. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 51 Eindhoven*. Staring Centrum/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.
- Tol, A., P. Verhagen & M. Verbruggen**, 2006. *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek*. SIKB, Alphen aan de Rijn.
- Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie**, 2001. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Eindrapport van de Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Den Haag.

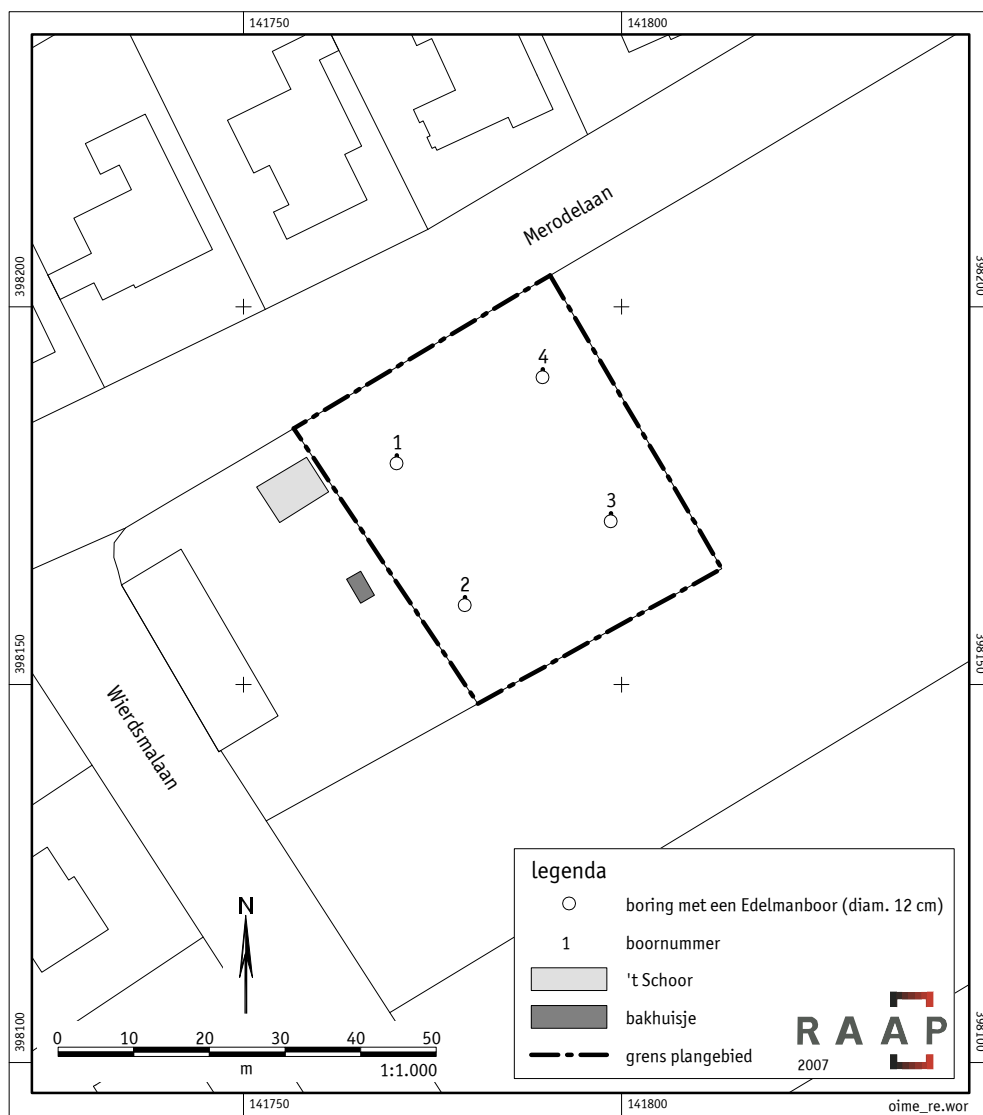
Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. Ligging plangebied (rood); inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Resultaten veldonderzoek.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

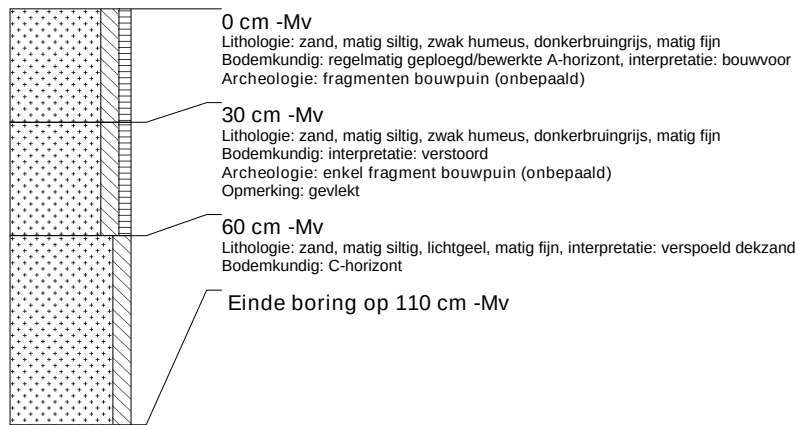

Figuur 2. Resultaten veldonderzoek

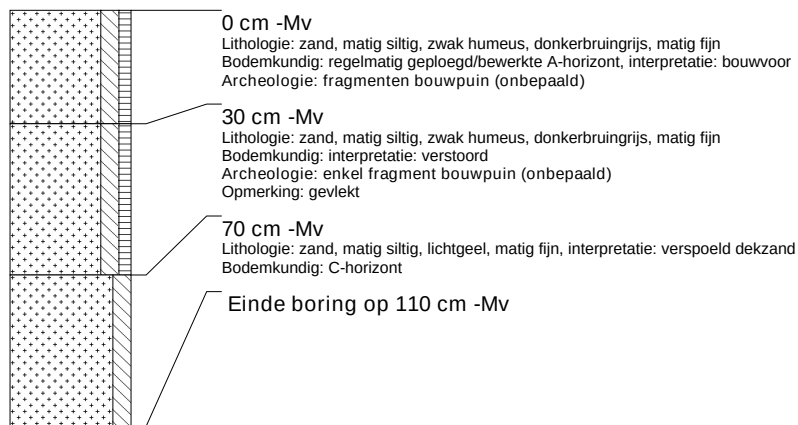
Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

boring: OIME-1

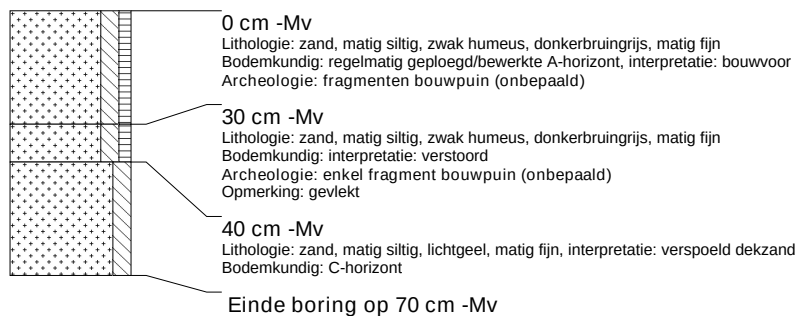
beschrijver: BM, datum: 13-4-2007, boortype: Edelman-12 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Oisterwijk, plaatsnaam: Oisterwijk, opdrachtgever: Gemeente Oisterwijk, uitvoerder: RAAP Zuid

boring: OIME-2

beschrijver: BM, datum: 13-4-2007, boortype: Edelman-12 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Oisterwijk, plaatsnaam: Oisterwijk, opdrachtgever: Gemeente Oisterwijk, uitvoerder: RAAP Zuid

boring: OIME-3

beschrijver: BM, datum: 13-4-2007, boortype: Edelman-12 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Oisterwijk, plaatsnaam: Oisterwijk, opdrachtgever: Gemeente Oisterwijk, uitvoerder: RAAP Zuid

boring: OIME-4

beschrijver: BM, datum: 13-4-2007, boortype: Edelman-12 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Oisterwijk, plaatsnaam: Oisterwijk, opdrachtgever: Gemeente Oisterwijk, uitvoerder: RAAP Zuid

